БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 302 (8522)
ДЕКАБРИИН 26
ЧЕТВЕРГ
1957 он

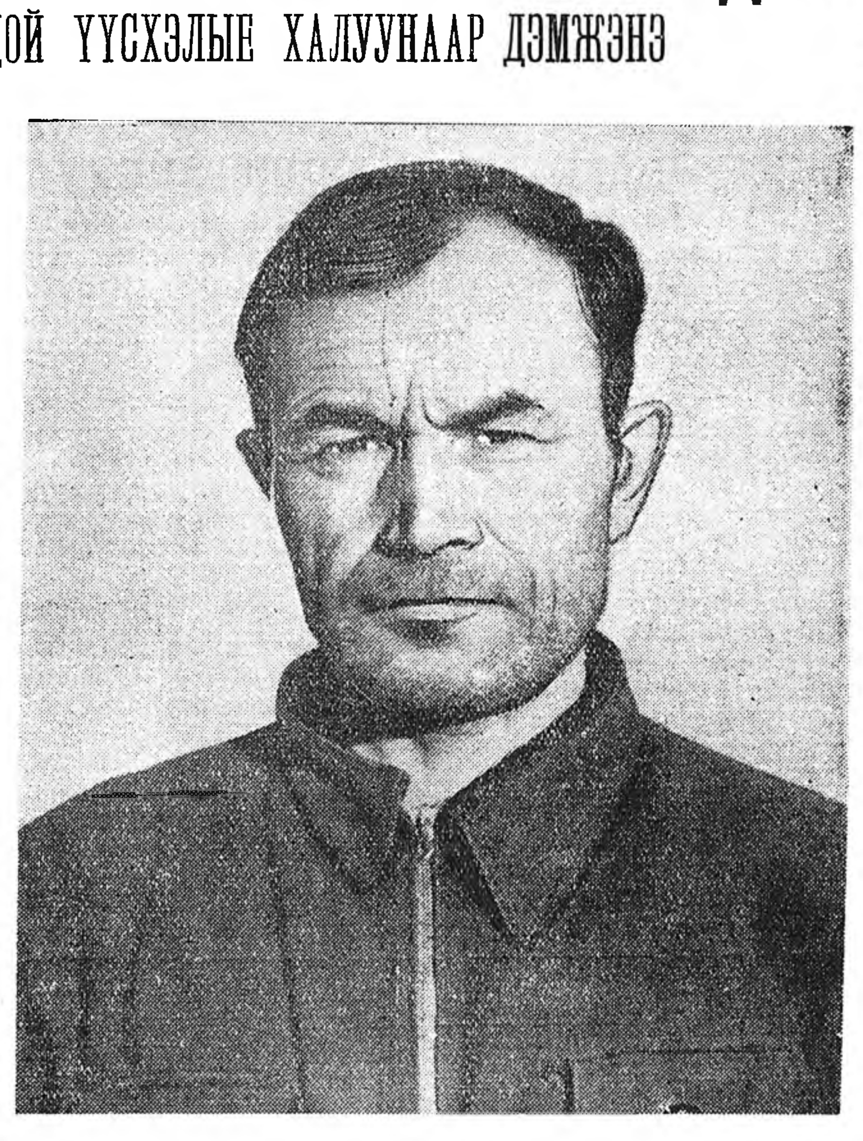
Сэн 20 мүнгэн.

РЕСПУБЛИКЫМНАЙ ХОНИШОД УЛААН ОДОНОЙХИДОЙ ҮҮСХЭЛЫЕ ХАЛУУНААР ДЭМЖЭНЭ

Тарбагатайн аймагай «Советская Россия» колхозой ахалагша хонишон В. П. Емельяновай бригада энэ жэлдэ 100 хонин бүриһөө 160 хурьга абаа.

Хонидые хэнзэлүүлхэ тухай улаан одонойхидой үүсхэлые нүхэр Емельяновай бригада халуунаар дэмжэжэ, ерэхэ жэлдэ 100 хонин бүриһөө 170 хурьга абахаар шиидэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. П. Емельянов.
Д. Чимитовэй фото.

УКРАИНЫН КОММУНИСТИЧЕСКЭ ПАРТИИН ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДТЭ, УКРАИНСКА СОВЕТСКЭ СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ РЕСПУБЛИКЫН ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМДЭ, УКРАИНСКА ССР-ЭЙ МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

Украинада Совет засагай тогтоогдожо, Украинска Советскэ Социалистическэ Республикын байгуулагдаһаар 40 жэлэй ойн баяраар дашарамдуулан, Украинын хүдэлмэришэдые, таряашадые, интеллигенцииень, бүхы ажалшадыень Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитет, Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведэй Президиум болон СССР-эй Министрнүүдэй Совет халуунаар амаршалжа, баясхалан хүргэнэ.

40 жэлэй урда тээ Украинын хүдэлмэришэд, таряашад Коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро ород ахадүүнэрэйнгээ замаар эрэлхэг зоригтойгоор ябажа, арадуудай хуби заяанда эрид ехэ хубилалта болоһон социалистическэ революцида тэдээнтэй хамта түүхэтэ ехэ илалта туйлаһан байна. Хүдэлмэришэн, таряашанай засаг тогтоогоод, мүн Коммунистическэ партиин сэсэн мэргэн ленинскэ политикые хододоо хүтэлбэри болгон, ород ба СССР-эй бусад арадуудай ахадүүгэй туһаламжада түшэглэн, украин арад тэмсэлэй, илалтануудай алдарта замаар ябажа гараа, социалистическэ экономико, культура хүгжөөхэ хэрэгтээ агууехэ амжалтануудые туйлаа.

Помещик, капиталистнуудай хэтэ үеын мүлжэлгые усадхаһан агууехэ ород арадтай ба Советскэ Союзай бусад бүхы арадуудтай агууехэ украин арадай тогтооһон ахадүүгэй хани барисаан хадаа манай орон дотор социализм байгуулхын түлөө тэмсэлдэ ушарһан бүхы бэрхэшээлнүүдые дабажа гараха түгэс хүсэн байһан юм. Гражданай дайнай үедэ гадаадын интервентнүүдтэ, мүн дотоодын хархис этэгээдүүдтэ эсэргүүсэн манай арадуудай хэһэн хамтын тэмсэлдэ энэ хани барисаан улам хатуужан бэхижэжээ, мүн Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай һүртэ шэрүүн туршалгада бүри хатуужажа бэхижэһэн байна. Советскэ Союзай арадуудай таһаршагүй хани барисаан хадаа манай социалистическэ Эсэгэ ороной хүсэн түгэс, диилдэшэгүй байха шухалын шухала эрхэ нүхэсэл мүн.

Советскэ Социалистическэ байгуулалтын эрхэ байдалда нэгэ гүрэн боложо нэгэдэһэн украин арад түүхэтэ богонихон болзор соо Эхэ ороноо түрүү, һалбаран хүгжэнги республика болгожо шадаа, коммунизм байгуулха хэрэгтэ айхабтар ехэ хубита оруулна.

Украинын алдарта хүдэлмэришэн ангиин шэн габьяатайгаар ажаллаһанай ашаар Советскэ засагай жэлнүүдтэ нүүрһэнэй хуушан шахтанууд танигдахаар бэшэ болотороо хубилгагдажа, Донбассай болон Украинын бусад нютагуудай шэнэ шахтанууд, металлургическа, химическэ заводууд байгуулагдаһан байна; асари томо электростанцинууд Днепр дээрэ баригдаа; трактор болон машина бүтээлгын, бусад заводууд баригдажа, шэнэ техникээр түхеэрэгдээ. 1913 ондо бүхы хаанта Россин абтадагта орходоо Советскэ Украина 4—5 дахин ехэ шэрэм, булад, прокат болон нүүрһэ мүнөө абадаг болонхой. Украина хадаа манай ороной нүүрһэнэй-металлургическа шухалын шухала база, машина бүтээлгын, химическэ болон эдеэ хоолой промышленностиин ехэ томо район болонхой юм.

Советскэ Украина социалистическэ түрүү газар ажал эрхилдэг, манай орондо айхабтар ехэ таряа үгэдэг, мүн мал ажалаар тон ехээр хүгжэһэн республика юм. Мүнөө үедэ Украина бүхы Союз дотор абтадаг таряанай табанай нэгэ хубиһаа үлүүе, сахарна свёклын гурбанай хоёр хубиие шахуу, мүн һү болон мяханай дүрбэнэй нэгэ хубииень абадаг байна. Мяха, һүн болон тоһоной хүн бүхэндэ хүртэсын талаар США-е ойрын жэлнүүдтэ хүсэхэ гэһэн түрүү колхозуудай үүсхэһэн, партиимнай дэмжэһэн уряае бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ республикын колхознигууд, МТС, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд нилээд ехэ алхам урагшаа хээ.

Советскэ Украина түрүү социалистическэ соёл культурын орон мүн. Дээдэ, тусхай дунда эрдэмтэй 1 миллион 250 мянга гаран мэргэжэлтэд Украинада хүдэлнэ. Украинын дээдэ һургуулинуудта 346 мянган студентнэр һуралсадаг. Айхабтар ехээр һалбаран бадарһан, мүн манай Эхэ ороной арадуудай социалистическэ соёл культурые оюун бэлигээр баяжуулжа байгаа Украинын наукын, литература болон искусствын амжалта туйлаһандань совет хүнүүд үнэн зүрхэнһөө баярлана.

Зохёон байгуулхы эршэ хүсэнэйнгөө түлэг дунда, коммунизм байгуулха хэрэгтэ шэнэ шэнэ илалтануудые туйлан, Украинска Советскэ Социалистическэ Республика тогтоогдоһоор табадахи арбан жэлэйнгээ боһогые алхахань. Украин арадай агууехэ амжалтанууд Коммунистическэ партиин ленинскэ национальна политикын, хани барисаанай, холбоо харилсаанай ба бүхы совет арадуудай бэе бэедээ туһалалсаха гэһэн политикын илан мандаһые харуулна.

Заха үзүүргүй Советскэ Союзай бусад арадуудтай хамта украин арад эб найрамдалые, арадуудай аюулгүй байдалые сахин хамгаална. Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин гэшүүн болохо Советскэ Украина уласхоорондын түгшүүрилтэ шанга байдалые һуларуулха, шэнэ дайнай аюулые зайсуулхын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр оролдоно.

Украин арад саашадаашье коммунизмын бүгэдые илагша тугта хэлбэришэгүй үнэн сэхэ байха бээ, манай ороной ахадүү арадуудтай таһаршагүй хани барисаагаа улам бэхижүүлхэ бээ, мүн хүдэлмэришэн болон таряашадай холбоое бэхижүүлхэ, социалистическэ гүрэнэй экономическа һүр хүсыень, бэеэ хамгаалха хүсэ шадалыень улам бэхижүүлхэ бээ гэжэ Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитет, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум болон СССР-эй Министрнүүдэй Совет бата найдана.

Промышленность, хүдөө ажахы болон соёл культураяа саашадаа дэбжээхэ, ажалшадай ажана байдалые шууд һайжаруулха, коммунизм байгуулха хэрэгтээ шэнэ шэнэ амжалтануудые туйлахыень оюун бэлигтэ, ажалша бэрхэ украин арадта хүсэнэбди.

Украинска Советскэ Социалистическэ Республикын алдарта 40 жэлэй ой мандаха болтогой!

Манай агууехэ Эхэ орон—Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союз мандаха болтогой!

Октябриин революциин вождь, коммунизм байгуулха хэрэгые эмхидхэн зоригжуулагша Советскэ Союзай Коммунистическэ партида—алдар соло!

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ. СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМ. СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕТ.

Украинска Советскэ Социалистическэ Республикын Верховно Соведэй ойн баярай сесси

КИЕВ, декабриин 24. (ТАСС). Советскэ Украинын байгуулагдаһаар 40 жэл гүйсэбэ. Сэсэн мэргэн Коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр ажахыгаа, соёл культураяа хүгжөөхэ хэрэгтэ совет засагай жэлнүүдтэ туйлаһан гайхамшагта амжалтануудаа айхабтар ехээр омогорхон, украин арад согсолон харуулжа байна.

Украин ахадүүнэрэйнгээ баярые совет арадуудай эбтэй эетэй бүхы бүлэ хубаалдалсажа, тэдэнтэй хамта советскэ Украинын гайхамшагта һайндэрые хүхюу баяртайгаар тэмдэглэжэ байна. Ахадүү республикануудһаа, Москваһаа, герой-городуудһаа ерэһэн делегацинуудые Киевэй ажалшад айхабтар хүндэтэйгөөр угтан абаа.

Һайндэрэй хүндэлэлдэ ажал хүдэлмэридэ ехэ ехэ амжалтанууд туйлагдана. Республикын промышленность жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргээ. Мүн хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд шэнэ ехэ амжалтануудые туйлан, Эхэ ороноо баярлуулба.

Советскэ Союзай, Украинска ССР-эй, ахадүү союзна республикануудай Гүрэнэй тугуудаар, улаан уряа лозунгнуудаар, ногоон сэсэг гоёолтоор, элдэб үнгын гэрэлээр Киевэй үйлсэ, талмайнууд шэмэглэгдэнхэй.

Украинска ССР-эй Гүрэнэй туг Культурын Октябрьска ордон дээрэ омог дорюунаар намилзана. Украинска ССР-эй Верховно Соведэй ойн баярай сесси үнгэргэхэеэ депутадууд, промышленность болон хүдөө ажахын түрүүшүүл, Украинын наука, соёл культурын элитэ ажал ябуулагшад, украин арадай хүндэтэ айлшад—ахадүү союзна республиканууд һаа ерэһэн түлөөлэгшэд, тэрэшэлэн Москваһаа, Ленинградһаа, Сталинградһаа, Одессэһээ болон Севастопольһоо ерэһэн түлөөлэгшэд декабриин 24-дэ эндэ суглараа.

Үглөөнэй 10 час. 2500 гаран хүниие багтаадаг асари ехэ залда хүн зон дүүрэн.

Сценын саада талада, Советскэ Союзай болон Украинска ССР-эй Гүрэнэй тугуудай наана Коммунистическэ партиие болон дэлхэй дээрэ эгээл түрүүшын социалистическэ гүрэниие байгуулагша Владимир Ильич Ленинэй портрет гоё һайхан сэсэгүүдэй дундаһаа тобойно.

Украинска ССР-эй Верховно Соведэй Түрүүлэгшэ депутат П. Г. Тычина, Украинска ССР-эй Верховно Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор депутадууд М. С. Ких, М. Г. Кузьменко, К. Ф. Стародубов, К. Е. Шелест гэгшэд Түрүүлэгшын столдо ерэжэ һууна.

Һайндэртэ хабаадахаяа КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй даалгабаряар Киев ерэһэн КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь нүхэр Н. С. Хрущевые депутадууд болон айлшад халуунаар угтаа.

«Украинска Советскэ Социалистическэ Республикын 40 жэл» гэһэн элидхэл Украинын КП-гэй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь нүхэр А. И. Кириченко хээ. Республикын тогтоогдоһоор 40 жэлэй туршада Коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро украин арадай туйлаһан элитэ ехэ амжалтанууд тухайнь тэрэ хөөрэжэ үгэбэ. Украинамнай индустриально-колхозно хүсэн түгэс гүрэн, Европа болон дэлхэйн эгээл томо гүрэнүүдэй нэгэниинь болонхой. Англи, Австри, Бельги, Греци, Дани, Ирландиин бүгэдэнэйнь эзэлдэг газартайнь адли хэмжээнэй газар Украина эзэлдэг, тиихэдээ тэрээнэй хүн зониинь 42 миллион гаран болонхой гэжэ нүхэр А. И. Кириченко хэлэнэ. Украинын бүхы нютагуудые нэгэн украинска советскэ гүрэндэ нэгэдүүлхэ тухай хэтэ үеын гөө бодолые украин арад Агууехэ Октябриин туг доро бэелүүлээ.

Суглараагшадта халуунаар угтагдан, КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь нүхэр Н. С. Хрущев ойн баярай сесси дээрэ ехэ үгэ хэлээ. Һүүлээрнь КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй болон Министрнүүдэй Соведэй Украинын КП-гэй ЦК-да, Верховно Соведэйнь Президиумдэ болон Украинска ССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ эльгээһэн амаршалгые нүхэр Н. С. Хрущев уншаһан байна. Оюун бэлигтэ, ажалша бэрхэ украин арад коммунизм байгуулха хэрэгтээ ехэ амжалта туйлаа гэжэ тэрэ амаршалга соо тэмдэглэгдэнэ.

Ахадүү советскэ социалистическэ республикануудай түлөөлэгшэд Советскэ Союзай арадуудай зүгһөө украин арадые үнэн зүрхэнһөө амаршалаа. Суглараагшад тэдэниие халуунаар угтаа.

КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ бүхы украин арадай зүгһөө эльгээгдэхэ бэшэгые сессидэ хабаадагшад замхашагүй удаан, нэрьемэ альга ташалган доро баталан абаа.

Тиигээд Советскэ Украинын 40 жэлэй ойдо зорюулагдаһан Украинска ССР-эй Верховно Соведэй ойн баярай сесси дүүрэбэ.

Украинска ССР. «Александрия-уголь» трестын Семеновско — Головковскын нүүрһэшэд ехэ һайнаар хүдэлмэрилнэ. Советскэ засагай 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ мүрысэн, энэ жэлдэ горнягууд даалгабариһаа гадуур хэдэ мянган тонно түлишэ малтан абаа юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: эндэ «РС—400» гэжэ олон шанагатай экскаватораар хүрин нүүрһэн малтагдажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Украинска ССР. Крымскэ областиин «Украина» гэжэ хүдөө ажахын артелиин гэшүүд республикын 40 жэлэй ойе амжалта ехэтэйгээр угтаба. Гол шухала культуранууд болохо үрэ жэмэс, тамхин хоёрһоол артель 3,5 миллион түхэригэй олзо оруулаа. Мүн колхозой гэшүүдэйшье олзо ехэ болоо. Тэдэнэр ооһэдтөө 14 хүнгэн автомашина худалдажа абаһан байна. Гансал энэ жэлдэ 20 гаран бүлэнэр шэнэ гэрнүүдтэ оруулагдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тамхишадай бригадир Г. Д. Могилын бүлэ шэнэ гэр соогоо.

ТАСС-эй фотохронико.

Бүхы аймагаараа 100 хонин бүриһөө 150 хурьга абажа түлжүүлхэбди

Тарбагатайн хонишодой социалистическэ уялга

Бидэ, аймагай хонишодой зүблөөндэ хабаадагшад, Хориин аймагай «Улаан Одон» колхозой хонишодой бэшэгые зүбшэн хэлсээд, тэдэнэй уряае бүримүһэн дэмжэнэбди.

1958 ондо хонидоо олоор хэнзэлүүлжэ, 100 эхэ хонин бүриһөө 150-һаа дээшэ хурьга абажа болохо байһаниинь манай хонишодой энэ жэлэй ажалай дүнгүүдһээ элирнэ. «Советская Россия» колхозой нэгэдэхи фермэ (ахалагша хонишон В. П. Емельянов) декабриин 20-ной байдалаар 100 хонин бүриһөө 160 хурьга абаад, бүрин бүтэнөөр түлжүүлжэ байнхай. Мүн энэ колхозой хоёрдохи фермэ (ахалагша хонишон И. И. Чернов) 100 эхэ хонин бүриһөө 143 хурьга түлжүүлһэн байна. Энэ жэлэй эсэс хүрэтэр тус колхоз 100 хонин бүриһөө 155 хурьга абахаар хараална.

Жэрэмэй МТС-эй харьяата бүхы колхозууд декабриин 20-ной мэдээгээр 100 хонин бүриһөө 111 хурьга абаад байна. Эндэхи «Рассвет» колхоз 100 хонин бүриһөө 133 хурьга абаад, жэлэй дүүрэтэр 140 болгохо юм. Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүү хонишон Н. Ф. Павлов 100 хонин бүриһөө 123 хурьга, «Коммунизм» колхозой хонишон М. Т. Черных—122 хурьга абаад, бүрин бүтэнөөр түлжүүлжэ байна.

Мүнөө жэлдэ аймагай олон колхоз нооһо абалгаяа нилээд дээшэлүүлээ. «Восход», «Коммунизм», «Гигант» болон «Октябрь» колхозууд хонин бүриһөө дунда зэргээр 3—4 килограмм нооһо хайшалжа абаа. Тиихэдэ «Восход» колхозой хонишон И. Е. Макров хонин бүриһөө 5,3 килограмм нооһо хайшалба.

Хонишодой эршэмтэйгээр ажаллаһанай ашаар гүрэндөө 163,6 центнер һайн шанартай нооһо түсэбһөө гадуур үгэжэ шадаабди.

СССР-эй Верховно Соведэй Хандалга бэшэгтэй танилсахаа зуураа бидэ, хонишод, хонидойнгоо тоо толгойе саашадаа хурдан түргэнөөр олошоруулхын, нооһо абалгаяа эрид дээшэлүүлхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа, мэргэжэл шадабаряа элсүүлхэбди.

Колхозуудайнгаа доторой арга боломжонуудые һайса тооложо үзөөд, 1958 ондо бүхы аймагаараа 100 хонин бүриһөө 150 хурьга абаха гэжэ шиидээбди. Энэ зорилгомнай бэрхэшээлтэйшье һаа, арга бэшэ шиидхэгдэхэ ёһотой. Абаһан уялгаяа дүүргэхын түлөө хонидоо искусственна аргаар үрэжүүлхэ, энэ хонидоо жэлэй дүрбэн сагта һайнаар харууһалжа, зүбөөр эдеэлүүлжэ байха хэрэгтэй!

Тэрэнэй ашаар ерэхэ жэлдэ отара бүридэ хонидоо хэнзэлүүлжэ, табанжэлэйнгээ түсэбые гурбан жэлдэ дүүргэхэ арга олгогдохо юм. «Советская Россия» колхозой хонишод 1958 ондо 100 эхэ хонин бүриһөө 155 хурьга түлжүүлхэ гэһэн уялга абаа. Энэ колхозой хонишодой жэшээгээр ажаллажа, аймагай хонишод 1958 ондо 13500 хурьга абажа, мүнөө 22 мянган хонитой байһанаа 32 мянган хонитой болохо байнабди.

Мүн ерэхэ жэлдэ бүхы аймагаараа хонин бүриһөө дунда зэргээр 3,5 килограммһаа бага бэшэ нооһо хайшалха уялга абанабди. Тиихын түлөө хонидоо зүбөөр эдеэлүүлхэ, харууһалхаһаа гадна, тэдэнэй үүлтэрые саашадаа һайжаруулхын түлөө оролдолго гаргаха хэрэгтэй. Хонин ажалда үүлтэр һайжаруулгын хүдэлмэриие эрид шууд хубилгаха саг ерээ. Ойрын жэлнүүдтэ бүхы хонидоо нарин, нарибтар нооһотой болгохын түлөө һайн үүлтэрэй хусануудые худалдан абажа, хонидойнгоо үүлтэрые һайжаруулхын түлөө саг үргэлжэ оролдохобди.

Хонин ажалаа эрид хүгжөөхын, 1958 ондо олонхи хонидоо хэнзэлүүлхын, гүрэндөө һайн шанартай нооһо тушаахын түлөө колхоз бүридэ хониной байра олоор бариха, худагуудые малтаха, силос ехээр дараха, хонишодтоо гэр байра шэнээр бариха болонобди. 1958 ондо хонидой тоо толгойн ехээр олошорхые хараадаа абажа, ерэхэ жэлдэ 100 хонишодые һурган бэлэдхэхэбди.

Бидэ, Тарбагатайн аймагай хонишод, улаан одонойхидой үүсхэлые халуунаар дэмжээд, абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ байһанаа мэдүүлээд, Мухаршэбэрэй хонишодые социалистическэ мүрысөөндэ уринабди.

Эхэ оронойнгоо табадахи арбан жэлые ажалай шэнэ илалтануудаар шэмэглэхын түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлэе.

Афанасьев, «Рассвет» колхозой хонишон;
М. Р. Бурлаков, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ;
В. Буянов, Ехэ-Куналейн МТС-эй ахалагша ветврач;
А. Н. Верхозина, Тарбагатайн МТС-эй ахалагша ветврач;
С. И. Дорофеев, «Советская Россия» колхозой түрүүлэгшэ; **В. Н. Дрянский**, «Искра» колхозой түрүүлэгшэ; **В. П. Емельянов, М. Емельянова**, «Советская Россия» колхозой хонишод; **П. А. Зайцев**, Жэрэмэй МТС-эй директор; **П. С. Кулаковский**, Е-Куналейн МТС-эй главна зоотехник; **А. А. Кречетов**, Жэрэмэй МТС-эй ахалагша ветврач; **Л. Емельянов**, «Искра» колхозой хонишон; **Ф. И. Покацкий**, «Восход» колхозой комплексно бригадын бригадир; **И. К. Попов**, Жэрэмэй МТС-эй главна зоотехник; **М. Ф. Павлов**, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой хонишон; **А. К. Сапунов**, «Гигант» колхозой ОТФ-е даагша; **А. А. Тантлевский**, Тарбагатайн МТС-эй директор; **Н. С. Флоренсова**, Тарбагатайн МТС-эй главна зоотехник; **И. Д. Черняков**, КПСС-эй айкомой секретарь; **И. И. Чернов**, «Советская Россия» колхозой хонишон; **А. Н. Черных**, «Коммунизм» колхозой хонишон; **В. А. Черниговский**, «Победа» колхозой зоотехник; **Е. С. Юринский**, Е-Куналейн МТС-эй директор.

АЖАЛАЙ БҮТЭЭСЫЕ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЫН ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЭ!

☆ ☆

Коммунистнууд жэшээ харуулна

Шэрэм шудхалгын цех паровозовагонно заводой эгээл ехэ цехүүдэй нэгэн юм. Эндэхи хүдэлмэришэд уялга абахадаа декабриин 18-да жэлэйнгээ түсэб дүүргээд, даалгабариһаа гадуур 900 тонно шэрэм шудхахаар шиидэһэн юм. Шэрэм шудхагшад энэ уялгаяа хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө оролдосо ехэтэйгээр ажаллажа, продукци үйлэдбэрилхэ жэлэйнгээ түсэбые декабриин 13-да дүүргээ. Үнгэрһэн 11 һарын турша дотор ажалай бүтээсые дээшэлүүлһэнэй, продукциин өөрынь уные химдаруулһанай ашаар түсэбһөө гадуур 140 мянга шахуу түхэриг мүнгэн арьбалагдаа. Тиихэдэ уралан нарижуулгын дурадхалнуудай үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэһэнэй ашаар 385 мянган түхэриг мүн лэ алмагдаһан байна.

Тэдэнэр ямар аргаар иимэ амжалта туйлааб? Түбхын түрүүндэ шэрэм шудхаха технологиие һайжаруулха тушаа эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри хээ. Урдань шудхагдаха деталиин хэб хуурай шоройгоор хэгдэдэг байгаа. Мүнөө уралан нарижуулгын ашаар нойтон шоройгоор шудхалаагай хэбүүд түргөөр, бүхөөршье хэгдэдэг болоһон байна. Продукциингаа шанарые һайжаруулха, ажал ехэтэй хүдэлмэриие механизацилха талаар цехын партийна, профсоюзна организацинууд ехэхэн хүдэлмэри хээ. Цехын коммунистнуудай дүрбэнэй гурбан хубинь үйлэдбэриингөө эгээл шухала участогуудта табигданхай. Тиигэжэ коммунистнууд социалистическэ мүрысөө үргэдхэхэ, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын түлөө тэмсэлдэ эрхим жэшээ харуулна. Арбан нэгэн һарын турша соо 18 һарын нормо дүүргэһэн коммунистнууд олон. Жэшээнь, нүхэд Бондаренко, Гуров, Красикова болон бусад шудхалаагай хэбүүдые хэхэдээ халаан бүхэнэйнгөө нормые холо үлүүлэн дүүргэнэ.

Цехын ханын газетэ, техническэ хуудаһан саг соогоо гаргагдажа, үйлэдбэриин эдэ түрүүшүүлэй туйлаһан амжалта тодоор бэшэгдэнэ. Техническэ хуудаһанай гаргагдахые хүдэлмэришэд хүлеэн байжа, ямар хүнэй хайшан гэжэ шэнэ амжалта туйлаһанаар һонирходог, дүй дүршэлыень халан абахые оролдодог болонхой.

Шэрэм шудхагшадай ажалай эмхидхэл тухай хэлэхэ болоо һаа иимэ: цехын участогуудай мастер бүхэн хүдэлмэришэн бүхэнөө һара соо хэхэ хүдэлмэриинь түсэбтэй танилсуулдаг болоо. Хүдэлмэришэн һара соо хэхэ юумэеэ мэдээд байхадаа, тэрэнээ 10 хоног бүхэндэ хубаарилаад, графигаа заатагүй дүүргэхые оролдоно. Мастер, хүдэлмэришэн бүхэнэй иимэ холбоо барисаатайгаар ажалладаг болоһонһоо хойшо цехын участогууд ажалайнгаа даалгабариие үлүүлэн дүүргэдэг болоо. Жэшээлхэдэ, Константин Мансуровай хүтэлбэрилдэг формовкын участок арбан нэгэн һарынгаа түсэб үшөө ноябриин 15-да дүүргэһэн байгаа.

—Манай участогта нормоёо дүүргэдэггүй гү, али ажалһаа гээгдэдэг хүнүүд үгы болоһоор үнинэй. Сэхынь хэлэхэдэ, иимэ ушар хэзээ заяанай мартагданхай. Цехымнай хүдэлмэришэд 1957 оной түсэбһөө гадуур 1300 тонно шэрэм шудхаха гэһэн уялга абаа,—гэжэ нүхэр Мансуров хөөрэнэ.

Шэрэм шудхалгын цехынхид шэнэ жэл болотор энэ уялгаяа дүүргэхын түлөө эдэбхитэй, оролдосотойгоор ажаллажа байна.

Б. Ябжанов.

☆

Мүрысөөнэй түрүүшүүл

Семен Шевченко Галуута-Нуурай рудоуправлениин экскаваторой машинист. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг экипаж жэлэйнгээ түсэбһөө гадуур 150 мянган кубометр газар малтаа.

Люба Беликова Улан-Удын судноzаһабарилгын заводой түрүү токарьнуудай нэгэн юм. Түрүү арга хэрэглэжэ, тэрэ даалгабаряа холо үлүүлэн дүүргэнэ.

Бальжит Чимитова Сэлэнгын уһанзамшадай хубсаһа оёдог мастерскойн түрүү оёдолшон болонхой. Энэ новатор халаан бүхэнэйнгөө нормые ходо үлүүлэн дүүргэнэ.

Николай Бондарев Галуута-Нуурай 7/8 шахтада нүүрһэнэй комбайнда хүдэлмэрилхэ зуураа, жэлэйнгээ даалгабариие уридшалан дүүргэбэ.

Д. Балдановай, Ф. Моренецын фото.

Комплексно шэнэ бригаданууд

Бурят-Монголой экономическа районой предприятинуудай хүдэлмэришэд продукци үйлэдбэрилхэ жэлэйнгээ түсэбые дүүргэхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа гаргажа байна. Улан-Удын мяха-консервын комбинадай 100 гаран бригада үйлэдбэриингөө доторой арга боломжые хэрэглэхэ талаар ехэхэн оролдолго гаргана.

—Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ гээшэ үйлэдбэриин гол асуудалай нэгэн болоно,—гэжэ комбинадай бочко болон бусад амһартануудые бүтээдэг цехын бригадир нүхэр Беляев хөөрэнэ.—Тиимэһээ манай цехын хүдэлмэришэд, нэн түрүүндэ ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлхэ гэжэ шиидээд, комплексно бригадануудые байгуулжа эхилээ. Урдань цехымнай үйлэдбэридэ ажалай 17 ондоо нормо байһан юм. Тиимэһээ хүдэлмэри бүхэниие тусхай нормоорнь эмхидхэдэг байгаа. Теэд түлбэриншье ондо ондоо байһан юм. Ажалай эмхидхэлэй талаар хүсэд шиидхэгдээгүй эдэ дутагдалнууд дээрэһээ үйлэдбэридэ голодһо гаргаха, зэр зэмсэгээ муугаар ашаглаха ябадал али олон үзэгдэдэг һэн. Мүнөө комплексно шэнэ бригадануудые байгуулжа, ажалайнгаа эмхидхэлые эрид һайжаруулаабди.

Комбинадай энэ цехтэ комплексно бригаданууд урдынхида орходоо һураггүй ехэ продукци үйлэдбэрилдэг болоо. Хэрбээ 25 хүдэлмэришэн һара соо 130—150 ехэ бочко бүтээдэг байгаа һаа, мүнөө 12 хүн 120 бочко хэдэг болонхой. Энэ баримта хадаа шэнээр байгуулагдаһан комплексно бригадануудай хүдэлмэриин һайн үрэ дүнгые харуулна бшуу. Хүдэлмэришэн бүхэнэй салин бригадаараа хэһэн хүдэлмэриинь дүнгөөр түлэгдэдэг байха юм. Тиимэһээ бригадын гэшүүн бүхэн голодһогүй, һайн шанартай продукци гаргахын түлөө ехээр оролдоно. Тиихэдэ хүн бүхэн уралан нарижуулгын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлхые эрмэлзэнэ. Эндэ бочкын боолто татаха, мүн ажал ехэтэй бусад хүдэлмэри механизацилагдаһан байна.

Комбинадай колбасна болон консервнэ заводуудай үйлэдбэридэ баһал олон нормонууд бии. Жэшээнь, колбаса хэхэ 54, пельменэй—22, мороженын—10, консервын—66 нормо бии байгаа. Эдэ нормонуудые хүдэлмэришэдһөө байха зарим мастернуудшье хүсэд ойлгожо хэрэглэдэггүй байгаа. Тиимэһээ хэдэн олон тоо бүридхэгшэд завод, цех бүхэндэ томилогдодог, ехэ мүнгэ зөөри гаргашалдаг һэн. Мүнөө эдэ заводуудта комплексно бригаданууд байгуулагдажа эхилээ. Эдэ бригаданууд үйлэдбэриин олон нормонуудые усадхажа эхилээд, ажалайнгаа бүтээсые эрид шууд дээшэлүүлнэ. Тиимэһээ Бурят-Монголой совнархоз комплексно бригадануудай хүдэлмэриие шэнжэлэн үзэжэ, предприятинуудай үйлэдбэридэ болохо зэргээрнь дурадхаха ёһотой.

А. Шестаков.

Декабриин түсэб урид дүүргэбэ

Улан-Удын пивын заводой хүдэлмэрилэгшэдэй дунда социалистическэ мүрысөөн үргэн далайсатайгаар дэлгэрбэ. Энэ мүрысөөндэ Безруких гэгшын хүтэлбэрилдэг унда хэдэг цехынхид түрүүлнэ.

СССР-эй Верховно Соведэй ойн баярай сессиин Хандалгада харюу болгон, тус цехынхид ноябриингаа түсэбые 180 процент дүүргээ. Мүн декабрь һарын түсэб түрүүшын 14 хоног соо дүүргэгдэһэн байна. Тэдэнэр ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ шадаһанай ашаар иимэ амжалта туйлаба. Цехын хүдэлмэрилэгшэ Анна Михайловна Гаськова энэ мүрысөөндэ ходо түрүүлжэ ябана.

Н. Олзоев.

☆ ☆

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улан-Удын сэмбын фабрикын түрүү нэхэгшэдэй нэгэн Е. М. Охрименко хүдэлмэрилжэ байна. **А. Мантаевай фото.**

Жэлэйнгээ түсэб дүүргэбэ

Түмэр замай Улан-Удын дистанциин хэлхеэ холбооной хүдэлмэришэд 1957 ондо һайнаар хүдэлмэрилжэ гарахань. Хэлхеэ холбоошод жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэжэ, мүнөө арбаад километр лини бүхы электротүхеэрэлгэтэйнь даалгабариһаа гадуур заһабарилба. Электромеханигууд нүхэд Белоусов, Гладышев гэгшэд автоблокировкануудые һайнаар заһабарилна.

И. Иванов.

Хабарайнгаа тарилгые түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтая!

Цагаан-Усанайхидай уялга ба бодото хэрэгүүд

Зэдын аймагай Цагаан-Усанай МТС-эй механизаторнууд трактор болон хүдөө ажахын машинануудай заһабарилгые болзор соонь шанар һайнтайгаар хэжэ дүүргэхын түлөө шангаар тэмсэжэ байнхай.

Энэ оной IV кварталда гуша-гушан трактор, 30 плуг, 30 сеялкэ, 8 культиватор, 4 комбайн заһаха түсэбтэй. Тиигээд заһабариин хүдэлмэриие амжалтатайгаар ябуулжа, эндэхи механизаторнууд кварталай түсэбһөө гадуур 3 трактор, 10 плуг, 10 сеялкэ заһабарилха уялгатай. Гэдэнэр энэ уялгаяа дүүргэхэ бата найдабаритайгаар ажаллана.

Заһабари дээрэ узловой арга хэрэглэгдэнэ. Трактор задалха, хабсаргахадаа нүхэр Лучининовай даадаг бригада заһабарилгын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда шалгарна. Бригадынхид 15 хоног соо 2 трактор задалжа, заһабариин узелнуудта хубаажа, үгэһэн байна. Тиигэжэ хоёр дахин шахуу ехэ бүтээсэтэйгөөр дүүргэнэ.

Мүн заһабарилга дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан токарь Игнат Кокарев, слесарь Николай Плюснин, мотористнар Михаил Бурдаковский, Григорий Романов, Юрий Баранов болон бусад эршэтэйгээр ажаллажа, үдэр бүхэнэйнгөө даалгабариие 120—130 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

Үнгэрһэн сезон соо «Октябрь» колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилхэ зуураа, условно трактор бүхэнөөр 618 гектар газар элдүүрилжэ, хүдэлмэриингөө жэлэй түсэбые 123 процент дүүргэһэн Василий Гаськовой даадаг тракторна бригада гектарай 9 центнерэй орондо 11,2 центнер ургаса хуряаһан байна. Мүнөө энэ бригадынхид өөһэдынгөө тракторнуудые январиин 1 хүрэтэр заһабарилжа дүүргэхэ хараатайгаар хүдэлнэ.

Гэбэшье, заһабари дээрэ запасной частьнууд дутажа, ехэ һаатабари болоно. Мүн тракторна станогууд дутамаг. «Тиимэ станок нэмээжэ үгэхэ тухай республикын Хүдөө ажахын министерство маниие найдуулһаар гурбан жэл болоо» гэжэ МТС-эй МТМ-е даагша нүхэр Дагаев хэлэнэ. Тэдэ дутагдалнуудай зайсуулагдаад байгаа һаа, заһабариин хүдэлмэри бүри хурданаар ябуулагдаха байһаниинь элитэ.

Цагаан-Усанай МТС-эй механизаторнууд СССР-эй Верховно Соведэй сессиин Хандалгада харюу болгон, трактор болон хүдөө ажахын машинануудай заһабариие 1958 оной февралиин 10 хүрэтэр, комбайнуудай заһабариие майн 1 хүрэтэр дүүргэхэ уялгатайгаар ажаллажа байна.

Н. Цыбенов, манай корр.

ҮРЭҺЭНЭЙНГӨӨ ТАРЯА ГУТААЖА БАЙНА

Хонхолойн МТС-эй харьяата колхозуудта хабарай тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэри тон аали нобшоор ябуулагдана. Үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулганууд МТС-эй алишье колхоздо үнгэргэгдэнэгүй. Үрэһэ хүрэнгэ сэбэрлэлгэеэ удааруулна.

Жэшээлхэдэ, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо 10 мянга шахуу центнер үрэһэнэй тараан сэбэрлэгдэхэ байгаа. Теэд декабриин 10 болотор оройдоол 640 гаран центнер тараан сэбэрлэгдээ. Колхозой 3, 4-дэхи тараан ажалай бригаднуудта хамтадаа мянган центнер тараан сэбэрлэгдэхэ аад, мүнөө 600 гаран центнер сэбэрлэгдэнхэй. Үдэртөө оройдоол 20—30 центнер тараан сэбэрлэгдэнэ. Үрэһэ хүрэнгэ сэбэрлэхэ «ОС-3» машина дүүрэн хүсэндөө ашаглагданагүй.

—Һүниин халаанда ажаллаха хүнүүд хүсэд табигданагүй, тиигэжэ үрэһэ сэбэрлэлгэ ехээр һаатана, —гэжэ үрэһэ сэбэрлэхэ машина хүдэлгэдэг тракторист З. Ворфоломеев хэлэнэ.

«Победа» колхозой ехэ складтань 5 мянга гаран центнер үрэһэнэй тараан бии. Тэрэнэйнь оройдоол мянга гаран центнер сэбэрлэгдэнхэй. Эндэ ажаллажа байһан хоёр «ОС-3» машинаар сүүдхэдэ 280 центнерһээ бага бэшэ тараа сэбэрлэхэ аргатай. Теэд үдэртөө 140—160-аад центнер тараан сэбэрлэгдэнэ. Һүниндөө тараа сэбэрлэхэ хүдэлмэри эмхидхэгдэнэгүй.

—Ажаллаха хүнүүдээр дуталдажа, заримдаа үдэрэй тэн болотор тараа сэбэрлэхэ машинаяа хүдэлгэнэгүйбди,—гэжэ тракторист М. Фурцев мэдүүлнэ.

Гадна, колхозой правлени, партийна эхин организаци тоог дээрэ хэбтэһэн ороохо тараа түргөөр сэбэрлэжэ, амбаарлахын түлөө зохихо хэмжээ абаагүй байһаар. Мүнөө энэ колхозой тоог дээрэ хэбтэһэн хоёрдохи сортын мянгаад центнер тараан халажа гутаа. Мүн үрэһэндэ хэрэглэхээр хэдэн зуугаад центнер овёс гутажа, шанараа гээһэн байна.

Колхознигуудай ажалта үдэрнүүдтэ хубаарилагдаха, үрэһэн болохо тараанай гутажа, хэндэшье хэрэггүй болоод байхада, харюусалгата хүнүүдһээ хуулиин ёһоор шанга хэмжээ абтаха зэргэтэй.

Т. Гармаев, манай корр.

Үнинэй механизатор

Ошор Сыренович Хихаев Түнхэнэй аймагай Хэрэнэй МТС-тэ 25 жэлэй турша соо хүдэлмэрилжэ байна. Тиихэ зуураа, комбайнерай, тракористын, шоферой, зэд шудхагшын мэргэжэл шудалаа. Мүнөө үедэ нүхэр Хихаев трактор, машинануудые заһабарилалсажа байна. Һүүлэй үедэ бүри ехэ эдэбхи гаргажа, нормоёо саг үргэлжэ үлүүлэн дүүргэдэг болобо. Тэрэнэй хэһэн хүдэлмэри хододоо һайн шанартай байдаг.

Б. Бирбаев.

Республикын МТС-үүд, совхозуудта трактор заһабарилгын ябаса тухай

1957 оной декабриин 20-ной мэдээн

МТС-үүд	Бүхы маркын тракторнуудые заһабарилга	Комбайн заһабарилга (1957 оной IV кварталай түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)	МТС-үүд	Бүхы маркын тракторнуудые заһабарилга	Комбайн заһабарилга (1957 оной IV кварталай түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)
Хэрэнэй	200,0	93,0	Хонхолойн	70,6	66,6
Жэрэмэй	131,0	8,3	Хориин	69,5	125,0
Цагаан-Усанай	120,0	150,0	Хэжэнгын	66,5	—
Тарбагатайн	119,0	80,0	Бичурын	65,7	61,1
Түнхэнэй	104,8	75,0	Охин-Булагай	61,7	100,0
Б-Куналейн	100,0	33,3	Е-Куналейн	60,0	133,0
Погранична	100,0	20,0	Чесанын	54,4	57,1
Иволгын	100,0	80,0	Кабанскын	53,3	37,5
Бургалтайн	96,0	26,6	Ториин	52,2	46,6
Гашейн	90,2	15,4	Е-Кударын	42,7	12,1
Курбын	89,1	—	Нарһатын	40,5	10,0
Суулгын	83,7	40,0	Саянтын	37,8	—
Шэнэ-Бэрээнэй	82,1	100,0	Тимлюйскэ	25,0	—
Хамнигадайн	80,9	—	СОВХОЗУУД:		
Үшөөтэйн	79,3	60,0	Кяхтын	118,1	—
Итанцын	78,9	58,3	Борьёогой	105,2	27,2
Закаменай	77,7	—	Сэлэнгын	69,2	75,0
Эгэтын	77,1	150,0	Хориин	55,5	166,6
Сэлэнгын	75,0	13,3	«Эрдэм»	48,0	50,0
Баргажанай	72,6	100,0	Бичурын	42,8	—
Хүнтэйн	72,3	128,4	Яруунын	26,6	93,3
Сүхын	71,4	40,0			

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

Хальмагай тала дайда уһалагдахань

СТАВРОПОЛЬ. (ТАСС). Ставропольско хизаарай зүүн зүгтэ хальмагуудай һуудаг дайдада уһалууриин түрүүшын системэ баригдажа эхилбэ. 103 километр газарта һунаһан һубаг канал Волгоһоо тала руу татагдаа. Энээнэй хүсөөр 90 мянга шахуу гектар тарялан, бэлшээри уһалагдаха байна.

Мүн Сарпинска нуурнуудые зубшуулан, хамта дээрээ 200 километр утатай канал баригдажа эхилхэ юм. Хүсэтэ томо насосно станциин хүсөөр Волгоһоо эндэ уһан оруулагдадаг байха. Энэ канал Хальмагай автономно областиин 350 мянган гектар хуурай газарые уһалха байна.

Самолёдоор загаһа бэдэрнэ

КЕРЧЬ, (ТАСС). Хара далай дээрэ, мүн тэрэшэлэн Азов далайда самолёдоор загаһа бэдэрдэг болоһонһоо хойшо 1957 ондо 25 жэл гүйсэбэ. Эндэхи самоледууд 25 жэлэй турша соо загаһа бэдэржэ, олон километр ниидээ.

Крымэй, Кавказай, Одессын, Измаилай, мүн бусадшье городууд шадархи загаһа баридаг колхозууд, гүрэнэй базанууд самолёдуудай туһаламжаар далайда гаража загаһа агнадаг юм.

Литовско ССР. Хүнгэн түлишэ хэрэглэжэ хүдэлдэг, ТУ-2 гэжэ шэнэ 10 тепловозые Калугын завод Паневежскэ паровозно деподо үгэбэ. Һаяхан пассажирска болон товарна поезднууд Паневежисһээ Швенченеляй, Шяуляй, Утену, Биржай гэжэ газарнуудта ошоод ерэдэг болобо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ТУ-2 тепловозоор хүтэлүүлхэ состав түрүшынгээ замда гарахаяа байна. **ТАСС-эй фотохронико**

☆ ☆

Чингис хаанай аша гушанарай ордон олдобо

Ага нютагһаа зүүн урагшаа оршодог Хуандай голой хойморто хада гүбөө дороһоо эртэ урда сагай хотын үлэгдэл үни сагһаа хойшо харагдажа байдаг байгаа. Бүри үнгэрэгшэ зуун жэлдэ эрдэмтэд тэрэниие ошожо харадаг, ехээр һонирходог һэн. Һаяхан СССР-эй Наукануудай Академиин археологическа экспедици профессор С. В. Киселевой хүтэлбэри доро энэ хотые малтажа гаргаа.

Чингис хаанай байгуулһан гүрэнэй түлэг дундаа һалбаран мандажа байхада, монголой ехэ баяшуулай нэгэн Хуандайн энэ хотодо байратай байһан юм гэжэ тодорбо. Тус хотын тэг дунда айхабтар томо ордоной үлэгдэл олдоо. Энэ ордон 13—14-дэхи зуунай үеын хитад ордонуудай маягтайгаар баригдаһан байха юм. Мүн Хуандай шадар дээрээ бэшэгтэй хабтагар томо шулуун урдань олдоһон байгаа. Энэ шулуун дээрэ Чингис хаанай аша хүбүүн Исункэе магтан домоглоһон бэшэг монгол хэлэн дээрэ һиилэгдэнхэй юм. Мүнөө энэ шулуун Ленинградта эрмитаж соо хадаглагдажа байдаг. Газар дороһоо малтажа гаргагдаһан энэ ордон Чингис хаанай аша Исункэйн ордон байгаа ха гэжэ энэ бэшэгээр тухайлхаар.

Шулуун зэбсэгтэ үеын хүнүүдэй байдаг газарай үлэгдэлнүүд, мүн эртэ урдын хүнүүдэй хүүрнүүд Забайкалиин газар дээрэ олдоо юм:

НҮХЭДҺААЛИШАД! ҮБЭЛЭИ ҮЕДЭ ҮНЕЭН БҮРИҺӨӨ ЗУНАЙХИҺАА БАГА БЭШЭ ҺҮ ҺААХЫН ТҮЛӨӨ ОРОЛДОЕ!

☆ ☆

Юрөөгэй һаалишадай үгэ

Малай ашаг шэмые эрид дээшэ-үүлжэ, һү, тоһо, мяханай хүн бү-эндэ хүртэсын талаар США-е ой-ын жэлнүүдтэ хүсэхэ тушаа түрэл артиингаа табиһан зорилго бэе-үүлхын түлөө Сэлэнгын аймагай алшадай дунда социалистическэ үрысөөн үдэр ерэхэ тудам үргэн алайсатайгаар дэлгэрнэ.

Энэ мүрысөөндэ Карл Марксын эрэмжэтэ колхозой малшад эдэб-й зоригтойгоор хабаадалсажа, жал хүдэлмэридөө бага бэшэ ам-алта туйлана. Малаа һайнаар арууһалжа, эдеэлүүлжэ, ашаг шэ-ыень дээшэлүүлһэнэй ашаар кол-оз гүрэндэ һү тушааха, худалдаха элэйнгээ түсэб бүри ноябриин 15-а үлүүлэн дүүргээ һэн. Тиигэжэ Өрөө нютагай һаалишад нёдондо-ойхидоо оробол 1,5 дахин үлүү ехэ ү һаажа, ажахын энэ жэлдэ һү аалгаяа дээшэлүүлхэ талаар аба-ан социалистическэ уялгаяа нэрэ-эй түрэтэйгөөр дүүргээ.

Мүнөө Карл Марксын нэрэмжэ-э артелиин һаалишад аймагай аалишадай дунда дэлгэрһэн со-иалистическэ мүрысөөндэ түрүү уури эээлжэ ябана. Үнгэрһэн 11 арын туршада, нёдондоной энэ еынхитэй жэшэхэдэ, һү һаалга 7,4 процентээр дээшэлээ. Тиигэжэ неэн бүриһөө дунда зэргээр 1588 итр һүн һаагдаа. Колхозой һаали-ад энэ оной ноябрь һара соо неэн бүриһөө 114,6 литр һү һаа-аад, аймагай малшадай социалис-ическэ мүрысөөндэ түрүү һуури ээлжэ, КПСС-эй айкомой болон ймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан угта хүртэбэ.

Үүлтэртэ үнеэдэйнь фермын һаали-ад аймаг соогоо һү һаалгаар мүн э түрүү һуури эээлжэ ябана. Тэдэ-эр энэ жэлэй 11 һарын туршада неэн бүриһөө 3377 литр һү һаагаа. Тиигэжэ 1956 оной энэ үеынхитэй асуулхада, фермын һаалишад үнеэн ухэнһөө 996 литр һү ехээр һааһан айна. Энэ хугасаа соо тус фермын үрүү һаалишад Пилжыт Жалсано-а—4119 литр, Долгоржап Цырен-оржиева — 3612 литр, Зоя Данза-ова — 3511 литр, Буданай Буян-уева — 3482 литр һү үнеэн бүри-өө һаа... горьтойхон амжалта ..илаа.

Тансал аймаг дотороо бэшэ, мүн еспублика дотороо ажал хэрэгээ-ээ суурхаһан энэ фермын түрүү аалишан Бүргэд Лубсанова һаа-иша нүхэдэйнгөө дунда хододоо рхимлэн, шэн зоригто ажалай үль-эр жэшээ харуулжа байдаг.

Нүхэр Лубсанова СССР-эй Вер-овно Соведэй ойн баярай сессиин андалгатай танилсаад байхадаа, үхы бии байһан арга боломжоёо аража үзөөд, энэ жэлэй дүүрэтэр неэн бүриһөө 4400 литр һү һаахаб эһэн шэнэ уялга абаа һэн. Энэ аба-ан һайшаалта уялгаяа бодото дээ-энь бэелүүлхын түлөө һаалишан ролдосотойгоор хүдэлмэрилжэ айна.

Түрүү һаалиша нүхэрэйнгөө ажа-ай баян дүй дүршэлые халан аба-а, энэ фермын һаалишад Дансо-унова, Батуева болон бусад ажал хүдэлмэридөө бага бэшэ амжалтануудые туйлана.

Энэ фермын һаалишад хайшан гээд иимэ амжалта туйланаб? Энээн тухай колхозой зоотехник Ольга Борисовна Машкина иигэжэ хөөрэнэ:

— Фермэдэмнай ажалай гурим наринаар сахигдана. Һаалишад үнеэдээ оролдосотой һайнаар, зоотехническэ заабариин ёһоор харууһална, эдеэлүүлнэ гээшэ. Үнеэд зохид, дулаахан байрада байлгагдана. Фермэ дээрэмнай ажал ехэтэй хүдэлмэри оньһожоруулатданхай. Тобшоор хэлэхэдэ иимэл даа.

Энэ фермын һаалишад үбэлжэлгын үедэ хаража байһан үнеэдһээ шадаал һаа ехэ һү һаахын түлөө оролдосотой шангаар тэмсэнэ. Энэ жэлдэ үнеэн бүридэ 10 тонно шахуу силос дарагдаһан юм.

Тус фермын һаалишад шэнэ 1958 ондо үнеэн бүриһөөн 3750 литрһээ бага бэшэ һү һаажа, һү һаалгаяа 1957 онтой сасуулбал 21,7 процентээр дээшэлүүлхэ, абаһан тугалнуудаа нэгэшье гарзада оруулангүй, шэгнүүрыень хоног бүридэ 900 граммаар ехэ болгохо гэһэн уялга абанхай. Эндэхи зарим түрүү һаалишад: Бүргэд Лубсанова — 4300 литр, Пилжыт Жалсанова — 4200 литр һү үнеэдэйнгээ тус бүриһөө 1958 ондо һааха уялга абаһан байна. Энэ һайшаалтайшье, харюусалгатайшье уялгаяа һаалишадай нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ байһаниинь дамжаггүй.

Мүн энэ фермынхидһээ гадна колхозой бэшэшье гүүртын һаалишад бодото һайн ажалаараа аймаг дотороо шалгарна. Жэшээлхэдэ, колхозой түрүү һаалишад Д. Дармаева, Л-Х. Батуева гэгшэд үнгэрһэн 11 һарын туршада нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө 2417—2172 литр һү һаагаад, аймагай һаалишадай мүрысөөндэ түрүү зэргэдэ ябана.

Үбэлжэлгые зохид һайнаар эмхидхэхэ гээшэ малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ, тоо толгойень олошоруулха хэрэгтэ шиидхэхы удхашанартай байһаниинь мэдээжэ. Тиимэһээ колхозой правлени (түрүүлэгшэнь нүхэр Ванкеев) энэ жэлэй малай үбэлжэлгэдэ эртэнһээ бэлдэһэн байха юм.

Колхозой малай байранууд үбэлжэлгэдэ бэлдэгдэнхэй. Үбһэ тэжээл гүүртэнүүдтэ зөөжэ асарагдаа. Һаамхай үнеэд уянда байлгагдажа, тус тустаа нормотойгоор эдеэлүүлэгдэжэ, уһалагдажа байдаг.

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой малшад үбэлэй үедэ һү һаалгаяа зунайхиһаа багаханшье доошолуулхагүй, малайнгаа түл нэгэшье гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлхэ, бухы малаа хүсэ тамир һайнтайгаар ондо оруулха гэжэ үсэд шангаар тэмсэнэ.

— Энэ жэлэй үбэлжэлгын үедэ урданайхиһаа ехэ һү һаахабди, — гэжэ Юрөө нютагай һаалишад мэдүүлнэ.

Ц. Балданов.

Һанаһандаа хүрэхын түлөө

«Улаан-Ярууна» колхозой гэшүүд ажахынгаа жэлэй дүн гаргажа байхадаа, 1957 оной амжалтатайгаар үнгэргэжэ байһандань урмашан ажаллана.

Энэ жэлэй 11 һара хахад соо үнеэн бүриһөө 1600 литрһээ дээшэ һүн һаагдаад байна. Жэлэй түсэбэй ёһоор үнеэн бүриһөө 1500 литр һү һааха гэжэ хараалагдаһан юм.

Мүнөө колхозой түрүү һаалишад Д. Базарова, Ц-Х. Доржиева гэгшэд үнеэн бүриһөө 2400—2414 литр һү һаагаад байна. Һаалишад Ц. Балданова, Е. Пунсукова, Ц. Ваншикова гэгшэд үнеэн бүриһөө 2050 литр һү һаагаа.

Мүн эбэртэ бодо мал үсхэхэ жэлэй түсэб болзорһоо урид дүүргэгдээ.

Колхозой һаалишад ерэхэ 1958 оной уялга абаха зуураа, үшөө ехэ амжалта туйлахаар шиидэбэ. Эдэнэр ерэхэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 1700 литрһээ бага бэшэ һү һаахабди гэжэ уялга абаа.

Мүнөө колхозой малшад үбэлжэлгээ һайнаар ябуулжа, үдэр бүри һү һаалгаяа дээшэлүүлжэ байнхай.

Зарим түрүү һаалишад үнеэн бүриһөө суудхын 9—10 литр һү һаана.

Тиигэжэ хэлэһэн үгэдөө хүрэхэ, һанаһан хэрэгээ бүтээхэ зорилготойгоор Яруунын аймагай «Улаан-Ярууна» колхозой һаалишад ажаллана.

А. Шулунов.

Адли байхаар аад...

Иволгын аймагай «Авангард» колхоз 1957 онииe һайнаар дүүргэхэ гэжэ шиидэһээр үнинэй. Энэ колхоз ажахын жэлэй 11 һарын туршада үнеэн бүриһөө 1833 литр һү һааһан байна.

Мүнөө колхозой үнеэд барандаа уяада байжа, тус тустань табигдаһан рационоор эдеэлүүлэгдэнэ. Үнеэн бүридэ суудхэдээ дунда зэргээр 7 килограмм үбһэн, зелёнко, 2 килограмм һайхан һолоомо, 18 килограмм силос хүртэдэг юм. Игаабари дулаанда хүшөө, шалаагынь гаргахын тулада үнеэдые үдэртөө уяанһаа табижа, газаагуур ябуулдаг байна.

Һаалишад саг үргэлжэ өөһэд хоорондоо мүрысэдэг. Мүрысэжэ ажаллахада хүдэлмэри урагшатай байдаг гэжэ һаалишад мэдэһээр үнинэй.

Гүүртэнүүдтэ һүнэй тоо бүридхэл наринаар хэгдэдэг, һайнаар сахин шалгагдадаг байна.

Колхозой түрүү һаалишад Е. Мергенева—2290 литр, А. Каленых—2170, Вера Батышева—2070 литр һү үнеэн бүриһөө һаанхай. Тиихэдээ үнеэн бүриһөө нёдондонойхитой сасуулбал 800—900 литр ехэ һүн һаагдаа.

Харин тад ондоо байдал хүршэ Сталинай нэрэмжэтэ колхоздонь үзэгдэнэ. Энэ колхозой мал уйтан, муу байрада байлгагдана. Һаамхай үнеэдтэ тэжээл хайша хэрэгээр, ямаршье хэмжүүр, хараагүйгөөр үгтэдэг. Тэжээл буйлуулагдангүй малда эдюулэгдэнэ. Һаалишадай дунда социалистическэ мүрысөөн эмхидхэгдэнэгүй шахуу. Һүнэй тоо бүридхэл муугаар хэгдэнэ. Тоо бүридхэгшэ Бадмажапов жэлэй эхинһээ хойшо хэды шэнээн һү һаагдаһаниие хүсэд мэдэнэгүй. Малда тэжээл нөөсэтэйгөөр шэрэгдэнэгүй, асарһан тэжээлынь үдэр үдэртөө заримдаа хүрэншьегүй дууһажа байдаг.

Колхоз һү һааха жэлэйнгээ түсэб оройдоо 80 процент дүүргэнхэй.

Энэ жэлдэ колхоз үнеэн бүриһөө һү һаалгаяа нёдондонойхитой сасуулбал 500 литрээр дээшэлүүлхэ гэжэ хараалһан аад, харин арайхан гэжэ 170 литрээр дээшэлүүлээ.

Эндэ малай байраар дутамаг байбашье, баригдажа байһан үнеэдэй нэгэ байра хэдэн жэлдэ дүүргэгдэнэгүй.

Сталинайхид дутуу дундаяа усадхажа, үбэлэй сагта үнеэн бүриһөө хахад пүүдһээ бага бэшэ һү һааха аргатай юм.

Колхозой правлени, партийна эхин организаци дутуу дундаяа зайсуулха зэргэтэй.

М. Павлов.

Кударын аймагай «Путь Октября» колхоздо үбэлжэлгэ һайнаар үнгэржэ байна. Нэгэдэхи фермын һаалишад үнеэдээ буйлуулагдаһан тэжээлээр эдеэлүүлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: һаалишан В. И. Пужьянова ууралаар дэбтээгдэһэн һолоомо үнеэдтээ зөөжэ байна.

А. Мантаевай фото

Нөөсэлгын касса байгуулагдаһаар 35 жэл болобо

Жэл ерэхэ бүри Эхэ оронoймнай ажалшадай ажана байдал улам һайжаржа, хүдэлмэришэдэй, албахаагшадай салин хүлһэн улам дээшэлнэ. Тэрэшэлэн хүдөө ажахыда хүдэлмэрилжэ байһан колхозни-гууд, совхозуудай хүдэлмэришэд шанга шадалтай болоjо байна. Эдэ бүгэдэ хадаа манай парти, правительствын арад зонойнгоо ажабайдалые һайжаруулхын тулада саг үргэлжын анхарал гаргажа байһаниие элеэр гэршэлнэ.

Совет хүнүүд шанга шадалтай болохо бүреэ нөөсэлгын кассануудта мүнгэеэ олоороо хадагалдаг болоо. Ажалшадай мүнгые найдамтайгаар хадагалха талаар нөөсэлгын кассанууд манайда ехэ үүргэ дүүргэдэг болонхой. Байгша оной декабриин 26-да гүрэнэй нөөсэлгын кассын байгуулагдаһанһаа хойшо 35 жэл гүйсэбэ. Энэ үе соо нөөсэлгын касса ажалшадай мүнгые хадагалха зуураа, арадайнгаа ажахые хүгжөөлгэдэ ехэ аша туһа хүргөө, хүргэжэшье байна. Юуб гэхэдэ, нөөсэлгын кассада үгтэһэн мүнгэн гүрэнэй мүнгэн сангай эрьесэдэ оролсожо, советскэ табанжэлнүүдэй үедэ асари ехэ барилгануудые бэелүүлгэдэ туһа нэмэри болоһон байна бшуу.

Совет гүрэнэй нөөсэлгын кассын ямар ехэ аша туһатай байһаниень оронoймнай ажалшад барандаа мэдэхэ болоо. Үнгэрһэн 35 жэлэй туршада дотор нөөсэлэлгын кассануудай тоо 49 мянгаһаа дээшэ болоһон байна. Эдэ кассануудта 1957 оной июлиин 1-эй мэдээгээр 40 миллионһоо дээшэ хүн 72,8 миллиард түхэриг мүнгэ хадагалжа байна. Гансахан манай Бурят-Монголой республика дотор 200 шахуу нөөсэлгын касса хүдэлмэрилнэ. Хамта 127 мянгаһаа дээшэ хүн 131 миллионһоо дээшэ түхэриг мүнгэ эдэ кассануудта хадагална. Улан-Удэ городой нөөсэлгын 301-дэхи кассада мүнгэ хадагалагшадай тоо 1945 онһоо хойшо 4 дахин олошороо. 1957 оной 11 һара соо тус кассын нөөсэдэ байһан мүнгэн 1200 мянган түхэригөөр дээшэлээ. Тиихэдэ мүнгэ нөөсэлэгшэдэй тоо 3474 хүнөөр олошорһон байха юм.

Нөөсэлгын кассада мүнгэеэ хадагалха гээшэ гүрэндэ, мүн хадагалһан хүндэшье аша туһатай байһаниинь мэдээжэ. Ямар нэгэн үнэтэй эд зөөри абахын тулада мүнгэеэ нөөсэлгын кассада хадагалхада ехэ таарамжатай ха юм. Энэ жэлдэ главспортторгын магазин манай кассын нөөсэлэгшэдтэ «Волга» маркын—3, «Победа»—6, «Москвич»—32 автомашина, элдэб маркын 120 мотоцикл худалдаа. Тэрэшэлэн хэдэн олон нөөсэлэгшэднай главунивермагай, ОРС-ын болон бусад магазинуудһаа радиоприемник, пианино болон бусад үнэтэ эд бараа худалдажа абаа.

Мүнөө нөөсэлгымнай касса мүнгэ нөөсэлхэ ба урьһаламжын облигацинуудые худалдан абаха тусхай һара үнгэргэжэ байна. Тиимэһээ ажаһуудалайнгаа бюджедһээ үлүү гараһан мүнгые нөөсэлхые ажалшадые уряалнабди. Нөөсэдэ үгэһэй мүнгые абаха шэнэ гурим байгуулагдаа. Тэрэ гуримай ёһоор мүнгэеэ нөөсэлхэеэ һанаһан хүн салингаа абахадаа өөһэдынгөө бухгалтериһээ мүнгэеэ сэхэ нөөсэлүүлжэ болохо байна. Үнгэрһэн 11 һара соо энэ гуримаар городой 88 предприяти болон эмхи зургаануудта хүдэлмэрилжэ байһан хүнүүд 1118 мянган түхэриг нөөсэлгын кассада хадагалуулаа. Тиигэжэ хүдэлмэришэд болон албахаагшад нөөсэлгын кассада ошожо, сагаа барахаяа болёо.

Ажалшадай нөөсэлгын кассада олоороо мүнгэеэ хадагалдаг болохын тулада финансын, предприятинуудай бухгалтериин хүдэлмэрилэгшэд, профсоюзай комитет коллективүүдэйнгээ дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха зэргэтэй. Нөөсэлгын кассын хүдэлмэрилэгшэд урьһаламжа баригшад болон мүнгэ нөөсэлэгшэдэй эрилтые гүйсэдөөр хангахын тула ехэ оролдолго гаргаха байна.

Н. Петров, Улан-Удын нөөсэлгын 301-дэхи Центральна кассые даагша.

Олон үхибүүдтэй эхэнүүд шагнагдаба

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиум СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1944 оной августын 18-най Указай үндэһөөр, олон хүүгэдтэй эхэнүүдые «Эхын алдар» гэжэ орденуудаар, «Эхын медаль» гэжэ медальнуудаар СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үмэнэһөө шагнаба.

Закаменай аймагай Зүүн-Адаг гэжэ нютагай гэрэй эзэн эхэнэр Б. Б. Бадмаева, Улан-Удын Железнодорожно районой гэрэй эзэн эхэнэр Ф. И. Протасова, Баунтын аймагай Баргулин тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Е. А. Сапожникова, Курумканай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Д. Л. Цыремпилова гэгшэд 8 үхибүү түрэжэ, хүмүүжүүлһэнэйнгээ түлөө «Эхын алдар» гэжэ 2-дохи шатын орденоор шагнагдаба.

Долоон үхибүү түрэжэ, хүмүүжүүлһэнэйнгээ түлөө «Эхын алдар» гэжэ 3-дахи шатын орденоор 11 хүн шагнагдаба. Тэдэнэй дунда Улан-Удын Железнодорожно районой гэрэй эзэн эхэнэр Н. Б. Бадашкеева, Түнхэнэй аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Б. Ш. Балданова, Хэжэнгын аймагай Хэжэнгэ тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Ц. Б. Лимеева, Курумканай аймагай Алла нютагай гэрэй эзэн эхэнэр Н-Ц. У. Цыденова, Закаменай аймагай Михайловкын сельпогой хүдэлмэрилэгшэ Ц. Б. Цыреторова, Баргажанай аймагай Нестериха тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр А. И. Шадрина гэгшэд бии.

6 үхибүү түрэжэ, хүмүүжүүлһэнэйнгээ түлөө «Эхын медаль» гэжэ 1-дэхи шатын медаляар 16 эхэ шагнагдаа. Тэдэнэй тоодо Закаменай аймагай «Победа» колхозой гэшүүн Дулма Базарова, Курумканай аймагай Саранхур нютагай гэрэй эзэн эхэнэр Д. М. Бубеева, Хэжэнгын аймагай Хэжэнгэ тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Ц. Ц. Цыжипова, Улан-Удэ городой Железнодорожно районой гэрэй эзэн эхэнэр М. М. Цыкунова, Закаменай аймагай «Родина» колхозой гэшүүн Б. Ц. Цыремжитова ба бусад оролсоно.

«Эхын медаль» гэжэ 2-дохи шатын медаляар 31 хүн шагнагдаһан байна.

ХАМ ОРОХООР БОЛОО

Жэлэй эсэс болотор тоотой үдэр ...лэбэ. Теэд Курумканай аймагай ...олхозууд үнеэн бүриһөө 1100 литр ...ү һааха гэһэн уялгаяа үшөө дүүр-...эдүй. Нэгэ зарим, жэшээнь, Ле-...инэй нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэг-...шэнь С. Цыбиков, партийна орга-...изациинь секретарь Э. Будаев), «Коммунизм» колхоз (түрүүлэг-...шэнь П. Тенетов, партийна органи-...зациинь секретарь Бубнов) һү һаа-...ха уялгаяа декабриин 15-най мэ-...дээгээр арай гэжэ 82—90 процент дүүргээ.

Тиин аймагай колхозууд үлдэһэн ...дэ үдэрнүүдтэ абаһан уялгаяа дүүргэхын түлөө эрид шангаар тэм-...сэхэ ёһотой болоно. Мүн 1958 ондо һаамхай үнеэн бүхэнһөө 1500 литр ...ү һааха гэһэн уялгаяа дүүргэхын тулада аймагай колхозууд үбэлэй ...аранuудта һү һаалгаяа нёдондо ...жэлэй энэ үеынхидэ орбол 1,5 дахин дээшэлүүлхэ зэргэтэй. Энэ ха-...а тон харюусалгатай хүдэлмэри ...ээшэ.

Теэд, мүнөө курумканайхид хэлэ-...эн үгэдөө хэр зэргээр хүрэжэ бай-...наб?

Декабрь һарада үнеэд түрэжэ ...илбэшье, һү һаалга аймаг дотор дээшэлнэгүй, харин хүүшанайхяа-...ал багаар һаагдана. Мүнөө үнеэн бүриһөө үдэртөө дунда зэргээр оройдоо литр хахалһаа үлүүхэн һүн һаагдана. Тиихэдэ, зарим газарта ...ү һаалгаяа үдэр бүри доошолуул-...жа байһан баримтанууд бии. Жэ-...шээнь, Кировэй нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь Б. Дармаев, пар-...тийна организациинь секретарь ...Батомунхоев) энэ һарын түрүү-...ын арбан хоног соо үнеэн бүриһөө ...удхэдээ 1 литр һү һааһан бай-...ал, хоёрдохи арбан хоногто оройдоо 800 грамм һү һаагаа. Иимэ баримтанууд аймагай бусадшье колхозуудта үзэгдэнэ.

Ямар шалтагааанһаа курумканайхид иимэ багаар һү һаана гээшэб?

Жэл дүүрэхэ болоо. 1957 ондо ниитынгээ ажахые хүгжөөхэ талаар хараалһан хэмжээ-ябуулгануудаа муу бэшээр дүүргэжэ байнабди гэһэн бодол колхозуудай болон МТС-эй хүтэлбэрилэгшэдэй толгойень ехээр эрьюулжэ, һанаа амар байдалда оруулаа гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. Мүн орой болотор хүйтэн болоогүй, саһан ехээр ороогүй байжа, зарим хүтэлбэрилэгшэдэй һанааень бүришье ехээр амаруулһан байна. Тэдэнэр һая болотор үбэл болохогүй шэнгээр һанажа, малайнгаа тэжээл, байрыень һайнаар бэлэдхээгүй байшоо.

Адуу малаа эмхитэйгээр үбэлжэлгэдэ оруулха, һү һаалгаяа дээшэлүүлхэ тухайда партиин айком, аймгүйсэдком колхозууд болон МТС-эй хүтэлбэрилэгшэдтэ һанамжа оруулаагүй байгаа гэжэ хэлэхын аргагүй. Тэдэнэй зүгһөө яһала олон тогтоолнууд, хэмжээ-ябуулганууд баталан абтадаг байна. Гэбэшье, тэдэнэй олонхинь миил үгэ зугаа болоод, саарһан дээрээ үлэшэһэн байха юм. Үшөө ноябрь һарын эхеэр үнеэдээ үбэлэй сагта бүлеэн уһаар уһалха, бүдүүн тэжээл — хагда, һолоомоёо имагтал буйлуулжа малдаа эдеэлүүлхэ тухайда аймаг дотор шууяан болоjо, яһала болохотой хэмжээ-ябуулганууд баталан абтаһан байха юм. Партиин айкомой пленум болон бюрогой заседани дээрэ колхозууд ба МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд үбэлэй эхин болотор фермэнүүд дээрээ булта кормозапарнигуудаа тодхохобди, һаамхай үнеэдээ бүлеэн уһаар уһалха түхеэрэлгэнүүдые бии болгохобди гэжэ нэгэтэ бэшэ мэдүүлһэн байгаа.

Теэд үбэлэй түрүүшын һарын үнгэртэр аймагай нэгэшье колхоз хараалһан хэмжээ-ябуулгаяа дүүргээгүй. Жэшээнь, аймаг дотор хамта 52 кормозапарник тодхогдохо байһан аад, мүнөө тэдэнэй оройдоол 20-ниинь бэлэн болгогдоо. Үлдөөшэдынь бага зэргын заһабаритай гээд гү, али хэршэгдэһэн тэжээл үгы гээд гү, миил байна. Тиин олонхи фермэнүүдэй үнеэд буйлуулһан тэжээл эдинэгүй, харин хүл дороо хаягдаһан үбһэ, һолоомоёо заримыень эдеэд, заримыень гэшхээд, бэлшээридэ гарана. Мүнөө жэл үбһэ, зелёнкын хомор дээрэһээ малай тэжээлдэ ехэнхидээ һолоомо болон хагдан оролсоно. Тиин аймагай колхозууд тэдэнээ һайнаар буйлуулжа, малаа эдеэлүүлхэ гэжэ мүнөөшье болотор оролдонгүй байһаар. Энээнһээ урда тэжээл буйлуулхада концентрат үгы гэһэн шалтагаан зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд урдаа баридаг байгаа. Теэд мүнөө концентрадай элбэгээр гүрэнһөө табигдаад байхада, олонхи колхозууд тэрэнээ абангүй, райсоюзай складта хэбтүүлжэ байна.

Үнеэдые уянда харууһалха хүдэлмэриие аймагай колхозууд тон муугаар ябуулна. Мал ажалаараа эгээл томо Калининай нэрэмжэтэ колхозой нютагай үүлтэрэй үнеэдһээ байтагай, үүлтэртэ үнеэдыншье уянда һайнаар харууһалагданагүй, харин ехэнхидээ бэлшээридэ адуулагдажа байһан зандаа.

Үбэлэй сагта үнеэдээ бүлеэн уһаар уһалхаяа колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, малшад оролдоногүй. Үнэндөө, мүнөө аймагай нэгэшье колхоз һаамхай үнеэдээ бүлеэн уһаар уһалнагүй. Калининай нэрэмжэтэ колхозой (түрүүлэгшэнь П. Будаев, партийна организациинь секретарь Г. Мантаев) үүлтэртэ үнеэдэй фермэ дээрэхи уһа бүлеэдхэхэ түхеэрэлгэ намарһаа хойшо ашаглагдангүй байһаар.

Мүнөө жэл аймагай колхозууд малайнгаа үбэлжэлгые бэрхэшээлтэй байдалда үнгэргэхэеэ байна. Юундэб гэхэдэ, адуу мал үбһэ тэжээлээр оройдоо 35 процент хангагданхай. Тиихэдэ, зелёнко, силос, тарияанай һүүл гэхэ мэтэ бүришье бага. Теэд нэмэри тэжээл—хагда, хулһа бэлдэхэ гэхэ мэтээр доторой арга боломжоёо аймагай колхозууд һайнаар хэрэглэнэгүй. Саһанай ехээр орохоһоо урид аймагай колхозуудта хамта 52 мянган центнер хагдан бэлдэгдэхэ байгаа. Гэбэшье, энэ хүдэлмэри һайнаар эмхидхэгдээгүй дээрэһээ урагшаа ябанагүй. Декабриин 15-най мэдээгээр оройдоо 12 мянган центнер хагдан бэлэдхэгдэбэ. Тиихэдэ, «Коммунизм», Кировэй, Сталинай нэрэмжэтэ колхозууд хагда бэлдэхэ түсэбөө арай гэжэ 10—16 процент дүүргээ. Һүүлшын сагта энэ шухала хүдэлмэри ехээр һуладхагдажа, олонхи колхозуудта зогсоогдохо шахуу болоо.

Малай эдеэлүүлгын муугаар эмхидхэгдэһэн дээрэһээ һүн багаар һаагдадаг болохоһоо гадна, зарим колхозуудта залуу малай туража байһан баримтанууд бии. Теэд тэдэ малые эртээнһээ илгажа, һайнаар харууһалха хэмжээ абтаагүй байһаар.

Хэрбээ доторойнгоо арга боломжые һайнаар хэрэглэбэл, курумканайхид малайнгаа үбэлжэлгые эмтэйгээр үнгэргэхэ, үб элдөө һү ехээр һааха бухы арга боломжотой. Тиихын тулада хүдэлмэридөө хам орохо зэргэтэй.

О. Раднаев, манай корр.

Киномеханигта шан үгтэбэ

Павел Данилович Гороховский Кабанскын аймагай Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой, мүн Степной Дворец тосхоной хүдөөгэй клубта киномеханигаар хүдэлмэрилнэ. Энэ нүхэр өөрынгөө даалгабарита ажалда харюусалгатайгаар хандадаг. Кино аппаратура, движогынь хододоо бүтэн бүрин байдаг юм. Тиин киногоо графигай ёһоор, нэгэшье таһалдуулангүй, һайнаар харуулдаг байна.

Павел Данилович кино харуулхынгаа урда тээ картинынгаа удхые суглараршадта ойлгосотой тодоор хөөрэжэ үгэдэг.

Нүхэр Гороховский өөрынгөө туһалагша нүхэр Суворовтой хамта кино харуулха, мүнгэ элсүүлхэ түсэбөө саг үргэлжэ үлүүлэн дүүргэнэ. Тиин тэдэнэр декабрь һарынгаа даалгабари 10 хоногоор уридшалан 113,7 процент дүүргээ.

Түрүү киномеханигай оролдосотой ажалые үндэр дээрэ сэгнэжэ, СССР-эй Культурын министерство, мүн Кабанскын аймгүйсэдкомой Культурын таһаг нүхэр Гороховскиие Хүндэлэлэй грамотаар шагнаһан, үнэтэ шан барюулһан байха юм.

А. Бусурманов.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Москва Лондон хоёрой хоорондо самолёдууд сэхэ ниидэдэг болохонь

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай болон Великобританиин правительственна делегацинуудай хоорондо Англида хэлсээн хэгдэжэ, Москва Лондон хоёрой хоорондо самолёдууд сэхэ ниидэдэг болохонь гэжэ шиидхэгдэбэ.

(ТАСС).

Үгэсэлгэ хэгшэд элирүүлэгдээ

ДЖАКАРТА, декабриин 24. (ТАСС). Ноябриин 30-да президент Сукарнода добтолго хэгдэһэн тушаа хэрэгээр хэдэн хүнүүд тушаагдаа гэжэ тагнуулай начальник полковник Сукендро декабриин 24-дэ мэдүүлбэ. Машумиин мусульманскэ партиие ударидагша Натсыр гэгшын аша хүбүүн тушаагдаһан зоной дунда бии. Гадна, 1956 оной ноябрьда правительствода эсэргүү үгэсэлгэ эмхидхэһэн, мүнөө засагаархидһаа хоргодожо байһан, урдань газар дээрэхи сэрэгэй хүсэнүүдэй штабай начальнигай орлогшо байһан Лубис добтолгые бэлэдхэхэ хэрэгтэ хабаадалсаһан байба гэжэ Сукендро мэдэсээ.

Индонезиин зарим нютагуудта хүн зониие дээрмэдэн тонодог «Даруль-ислам» гэжэ бандатай холбоотой залуушуулай зарим организацинуудай гэшүүд президент Сукарнода добтолго эмхидхэлсээ.

Мүн премьер-министр Джуандые, армиин штабай начальник Насутиониие болон кабинедэй хэдэн министрнүүдые алаха бэлэдхэл хэжэ байһан хүнүүд элирүүлэгдээ гэжэ Сукендро мэдүүлээ.

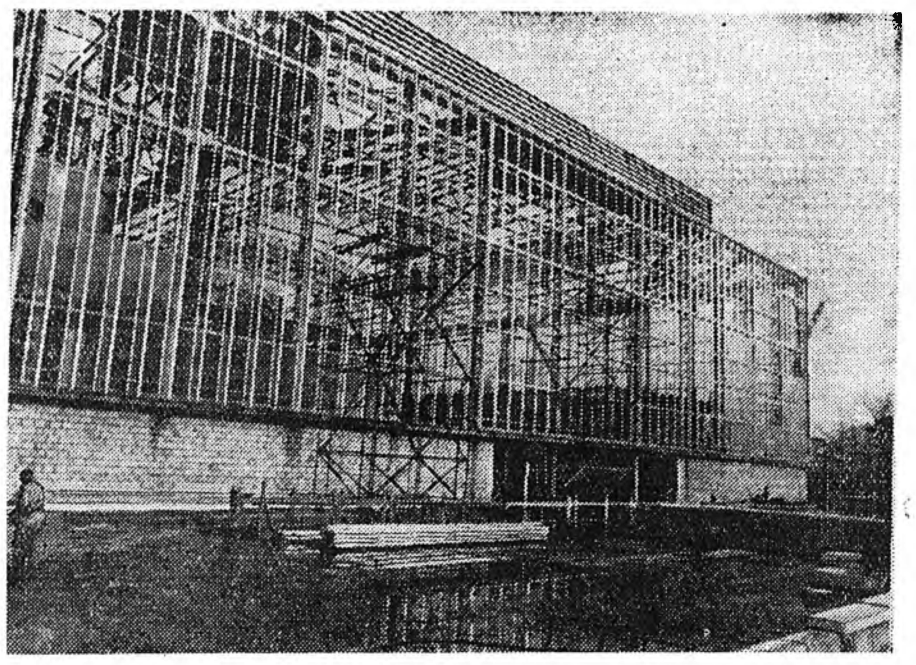
Атомна энергиин хэрэгые эрхилдэг Америкын комиссиин мэдээсэл

НЬЮ-ЙОРК, декабриин 24. (ТАСС). Пенсильвани штадтахи Шиппингпорт гэжэ газарта США-да эгээл түрүүшын атомна электростанци декабриин 24-дэ ашаглалгада оруулагдаба гэжэ атомна энергиин хэрэгые эрхилдэг комисси мэдээсэнэ. Энэ электростанци «Дьюкейн лайт компани» гэжэ хубиин компанида хабаатай юм.

Хэнэйшье мэдэһээр, түрүүшын советскэ атомна электростанци 1954 оной июньдэ ашаглалгада оруулагдаа бэлэй.

ГАДААДЫН ХРОНИКО

Ливанай Республикын Москвада байдаг миссиие Посольство болгон хубилгаха тухай декредтэ Ливанай Республикын Президент Камиль Шамун гараа табяа.

1958 оной апрельдэ Бельгиин түб хото Брюссельдэ Уласхоорондын выставкэ нээгдэхэнь. «Наука, техникэ, культурые хүн зоной аша туһада зорюулха» гэһэн уряа доро тус выставкэ үнгэргэгдэхэ юм.

52 орон выставкэдэ хабаадалсаха.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Брюссельдэ советскэ павильон баригдажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Салах Битарай мэдүүлгэ

ДАМАСК, декабриин 24. (ТАСС). Европын тэг дунда атомна, водородно бомбоһоо сүлөө газар байгуулха тухай, ядерна буу зэбсэгэй туршалгые болюулха тухай советскэ дурадхалнуудые США-гэй абаһаа арсаһандань гайхажа байһан тухайгаа Сириин гадаадын хэрэгүүдэй министр Салах Битар ТАСС-эй корреспондентдэ мэдүүлбэ.

Сириин правительство бусадай хэрэгүүдтэ оролсохогүй политика ябуулха зуураа, сэрэгэй бүлэглэлнүүдые эмхидхэхэ гэһэн политикада эрид шууд эсэргүүсэнэ. Бидэнэр иланһаяа Багдадска бүлэглэлдэ ехээр эсэргүүсэнэбди гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

Ази, Африкын оронуудай һаналаа нэгэдэлгын конференциин Каирта нээгдэхээ байһан тушаа Салах Битар иигэжэ хэлээ. Ази, Африкын арадуудай һаналаа нэгэдэлгэ тэдэниие колониализмын гэнжэһээ эсэслэн сүлөөлгэдэ айхабтар ехэ удхашанартай байна. Бүхы дэлхэйн бүмбэрсэгэй арадуудай эрхэ сүлөөе, бэеэ даанхай байдалые хангаха хэрэгтэ, мүн бүгэдэниитын эб найрамдал батадхаха хэрэгтэ Ази, Африкын оронуудай һаналаа нэгэдэлгын конференциин ехэ һайн үүргэ дүүргэхэ байһанинь дамжаггүй гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

Тобшо мэдээсэлнүүд

✦ Ази, Африкын оронуудай һаналаа нэгэдэлгын конференцидэ Каир ошохоёо байһан табан делегат-негрнүүдтэ Кениин болон Танганьикын колониальна засагаархид зүбшөөл үгэбэгүй гэжэ Рейтер агентство мэдээсэнэ.

✦ Сириин Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Халед Азем түрүүтэй Сириин правительственна делегаци ойро зуура Прагада тогтоһонойнгоо һүүлээр, «ТУ-104» самолёдоор Советскэ Союзһаа нютагаа бусажа ерээ гэжэ Дамаскһаа мэдээсэгдэнэ. Дамаскын хүн зон энэ делегацияа айхабтар халуунаар амаршалаа. «Советскэ Союз Сири хоёрой хани барисаан мандаха болтогой! Арадуудай үнэн сэхэ хани ба тэдэниие хамгаалагша агуу ехэ Советскэ Союз мандаха болтогой! «Империализм үгы болог! Эйзенхауэрэй империалистическэ түсэбые буруутуулая!» гэһэн үгэнүүд хаа хаанагүй соностоо.

◆ Турцида атомна туршалга хэгдэбэ гэжэ «Ени Сабах» газетын мэдээсэлэй буруу байһан тухайнь Турциин засагаархидай мэдүүлгые Стамбулай газетэнүүд толилоо. Һургуули хэхэ зорилгоор атомна буу зэбсэг бэшэ, харин «ондоо юумэн» тэһэлэгдэһэн байна гэжэ тэндэнь хэлэгдэнэ.

Цейлондо үер болоо

Һүүлэй үедэ Цейлондо айхабтар ехэ аадар орожо, гол мүрэнүүд үерлөө. Цейлоной табан провинцида һуудаг оло мянган зон гэр байрагүй болошоо. Хааян хүүен ерэһэн уһан гэрнүүдые хамаад ябашаһан байна. 20 мянга гаран акрын талмай дээрэ ургажа байһан барайгар гэмтээгдээ. Мүн автомобиль, поезднуудай ябаха харгынууд эбдэрээ.

Манай республикын һонин

Олзо ехэтэй ажахы

Байкало-Кударын аймагай «Рыбак» гэжэ загаһа баридаг колхоз 1956 ондо душэн толгой халтар хара үнэгэ тэжээжэ эхилһэн юм. Мүнөө ангайнь энэ фермэ 135 толгой үнэгэтэй болонхой.

Үнэгэ үсхэбэрилгэ ажал ехэтэйшье һаа, ажахын олзо ехэтэй һалбари болоно. Жэшээлхэдэ, 135 толгой үнэгэ тэжээхэ, харууһалхада жэл соо 56 мянган түхэриг гаргашалагдаһан байна. Гэбэшье, 85 үнэгэнэй арһан гүрэндэ тушаагдажа, 100 мянган түхэригэй олзо доход оруулаа.

Энэ колхоз ерэхэ жэл үнэгэдэйнгөө тоо толгойе 25 процентээр олошоруулхаар хараалланхай.

С. Шапхоев.

Зоотехнигүүд шанда хүртэбэ

1957 ондо хонидые нооһонойнь шанараар хаража илгаха хүдэлмэри хаһа болзор соо, һайн шанартайгаар хэһэнэйнь түлөө Бурят-Монголой Хүдөө ажахын министерство түрүү зоотехнигүүдые шагнаба. Тэдэнэй тоодо: Хэжэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой зоотехник Р. Х. Бадмаев, Бичурын МТС-эй зоотехник П. И. Ситников, Цагаан-Усанай МТС-эй зоотехник Д. Г. Мотхонов, Зэдын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой зоотехник И. М. Григорьев, Үшөөтэйн МТС-эй зоотехник Т. А. Фирсова, Торийн МТС-эй зоотехник З. М. Рудакова гэгшэдороно.

В. Шнайдер.

Монголой айлшад бурят театрта

Бурят драмын театрын 25 жэлэй ойн баяры тэмдэглэлсэхээ Монголой Арадай Республикаһаа айлшад ерэбэ. МНР-эй хүгжэмтэ-драмын театрын директор Цэвэгмид, МНР-эй габьяата артист Гомбосүрэн гэгшэд театрын ойдо зорюулан табигдажа байгаа «Кремлиин курантнууд» гэжэ зүжэгые хараба.

Ц. Балбаров.

Мяха-консервын комбинадай колбасна заводой хүдэлмэришэн Елена Русина социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, жэлэйнгээ даалгабарита түсэбые болзорһоонь урид дүүргээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) нүхэр Русина хүдэлмэрилжэ байна.

И. Нечаевай фото.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улан-Удын хүдөө ажахын техникумэй микробиологиин багша Е. Ф. Лазарева зоотехническэ отделениин нэгэдэхи курсын студентнэртэ лекци уншажа байна.

Е. Ринчиновагай фото.

Манай хизаарай түүхэһээ

Н. М. Пржевальский аяншалгаяа Кяхта городһоо эхилээ һэн

Центральна Азиие шэнжэлхэ зорилготой олон экспедици Кяхта городто бэлэдхэжэ гарадаг байһан юм. Мүн ородой мэдээжэ эрдэмтэ Николай Михайлович Пржевальский Центральна Ази худар аяншалгаар ошоходоо Кяхтаһаа мордоһон байна.

Үргөө-хаалган гэжэ трактаар ябаха Н. М. Пржевальскиин экспедициин караван А. М. Лужниковай туһаламжаар Кяхтада бэлэдхэжэ гараһан юм. Түрүүшынгээ аяншалгада Пржевальскиин экспедици Центральна Азиин зүүн зүгые шэнжэлжэ, 1873 оной сентябрь соо Кяхтаяа бусажа ерээ һэн. Энэ аяншалгынгаа дүн тухай «Монгол ба тангадуудай орон» гэжэ ном соогоо һонирхолтойгоор бэшэжэ, мэдээжэ аяншалагша, мүн географ-шэнжэлэгшэ болон суурхаа бэлэй.

Тиихэдэ, 1880 ондо Пржевальский Джунгари, зүүн зүгэй Тянь-Шань, Нан-Шань, Тибет, Монголоор ябажа бусахадаа, мүн лэ Кяхта ерэбэ. Аяншад эндэ арбаад хоноо һэн.

1883 оной намар Центральна Ази дүрбэдэхеэ ошохо Пржевальскиин экспедици Кяхтаһаа хэрэгтэй бүхы хэрэгсэл, һэеы гэр гэхэ мэтые абаһан юм. Пржевальскийда эндэхи хүн зон ехэ туһаламжа үзүүлбэ. Экспедициин гараха октябриин 21-нэй үдэр хүн зон олоороо сугларжа, тэдэниие үдэшэһэн, замдаа һайн ябажа ерэхыень хүсэһэн байна. Экспедици Үргөө, Центральна Монгол, Нань-Шань, Хүхэнуур, Цайдамаар ябажа, Шара мүрэнэй эхеэр Хүхэ мүрэн хүрөөд, Таримай уһан сөөрэмые шэнжэлэн, ехэ бэрхэшээл дабажа, Бабель гараа һэн.

1885 оной октябриин 29-дэ экспедици Кяхта бусажа ерэһэн юм. Энэ үдэртөө Николай Михайлович Пржевальский өөрынгөө отрядта иимэ захиралта үгөө бэлэй.

— Мүнөөдэр бидэнэр Х[illegible] дай хилые дабан гараж[illegible] рэл газар дээрээ гэшхэ[illegible] Кяхтаһаа аяншалгаа [illegible] һээрнай хоёр үлүүтэй ж[illegible] гэрөө. Бидэнэр өөрынгөө [illegible] га хүсэд дүүргээбди. Европын хүнэй гэшхээгүй Центральна Азиин зарим газар шэнжэлэгдэв. Таанар, нүхэдүүдтэ, алдар соло! Бидэнэр Эхэ оронойнгоо зүгһөө алба хэжэ, ороноо алдаршуулаабди.

«Знамя Ленина» гэжэ Кяхтын аймагай газетэһээ.

Спортын хронико

Улан-Удын медицинскэ һургуулиин байшан соо шатарай мүрысөөн болобо. Мастерай кандидат А. Сумкин 14 хүнтэй нэгэн доро наадаха зуураа, 13-ыень шүүһэн, нэгэ партияа (Карповта) алдаһан байна. Мүн нэгэдэхи зэргэтэй шатаршан Б. Сампилов 14 партиһаа 11-ыень шүүгээд, гурбандань шүүгдээ.

Үнгэрэгшэ амаралтын үдэр зооветинститудта, мүн пединститудта «Буревестник» бүлгэмэй команда Улан-Удэ городой шатаршадтай нэгэ үдэрэй уулзалга хэбэ. Мүрысөөндэ республикын габьяата агроном В. Мамилов, педагогическа наукануудай кандидат А. Уланов, ПВЗ-гэй слесарь П. Тоглоев, эдир шатаршад: 3-дахи классай һурагша Билэгтэ Аюрзанайн, тэрэнэй нүхэд Валентин Суворов (29-дэхи һургуули), Клим Афанасьев, Владимир Петухов (4-дэхи һургуули), мэдээжэ эхэнэр шатаршад Бадмацыренова, Цыбыктарова, Игумнова, һая наадажа захалһан Светлана Жеребцова, Лариса Воробьева (8-дахи һургуули) ба бусад хамта 222 шатаршад хабаадаа. Энэ мүрысөөн ехэ һонирхолтойгоор үнгэржэ, городой шатаршад 57,5:53,5 гэһэн тоотойгоор «Буревестнигэй» командые шүүбэ. «Буревестнигэй» эхэнэр шатаршад городойхидто нэгэшье партияа алдангүй, илалта туйлаа.

А. Игумнов.

Хоккей

РСФСР-эй арадуудай спартакиадын программаар БМАССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ хоккей наадалга болоо.

Судьянар Грачев, Израильскиин дохёо тэмдэг үгэмсөөрнь, Читын областиин ба Бурят-Монголой АССР-эй командануудай елүүр дээрэ гарабад.

Нааданай түрүүшын хубинь айлшадай илалтаар дүүрээ. Читын командын гол добтологшо Блинов манай командын ворота руу 2 бүмбэгэ оруулаа.

Нааданай хоёрдохи хахадынь шанга тулалдаагаар эхилбэ. Хэдэн минутын үнгэрөөд байхада, Улан-Удын командын добтологшо Соловьевой мэргэн сохилтоор айлшадай ворота руу бүмбэгэ оруулагдажа, манайхин 1 очкотой болоо.

Уданшьегүй читынхин үшөө нэгэ бүмбэгэ оруулжа, 3:1 тоотойгоор улан-удынхидые шүүгээ.

Н. Иванов.

КИНО „ПОЕДИНОК“

А. И. Купринай повестёор «Мосфильмын» найруулан табиһан (сценариинь В. Петров бэшэжэ, өөрөө фильм болгон табяа) «Тулалдаан» («Поединок») гэжэ фильмые хаража һуухадаа урдань бурят хасагуудай дуулалдадаг:

«Хазаар ногто хоёрһоо
Хазага болоо моримни.
Хаан эзэнэй албанһаа
Хажар болоо бэемни...»

гэжэ дуун эжэлүүдгүй һанаанда ороодхино.

... Россин гүрэнэй нэгэ бүглүү заха хизаарта байгаа уйтай борохон, хододоол шабар шалбааг, утаа уняар болоһон багахан город. Энэ городто нэгэ полк сэрэг байрланхай.

Эндэ офицернүүдэй, халта солдадуудай ажабайдал харуулагдана. Солдадууднаа байтагай полкын офицернүүдэй ажабайдалай хүшэр хүндэ, уйтай һонигүй, удха найргүй гээшэнь яаха аргагүй. Үдэрынь солдадуудаа һурганабди гэжэ хүлөө татахаяа болиторынь намнаад, сэрэгэй уставай ёһоор өөрһөө доодо тээ байгшадые доромжолоод, офицернууд үдэшэ болоходо клубтаа сугларжа, шал мяхан болотороо архидадаг, хаарталдадаг байгаа. Иигээд лэ үглөөдэрынь бодоод, нөөхил солдадуудаа зобоолгон, архи, карта...

Һая сэрэгэй һургуули дүүргэжэ ерэһэн гүлмэр залуу подпоручик Юрий Алексеевич Ромашов полкын офицернүүдэй байдалда, юрэнхыдөө сэрэгэй албанда ехэл тааража ядана. Үдэшэ болоходо хаанашье ошохо газарынь үгы. Али офицернүүдэй клубта ошожо, тэдэнээр адли бололдоод, муншартараа архидалтай гү? Теэд олонхи офицернүүдэй бэеэ һамааруулжа байдаг иимэрхүү ябадалда Юрий ой ухаанһаа дурагүй. Гайхажа барахадаа, Ромашов үдэшэндөө вокзал ошожо, хүнүүдые хаража, бэеэ һамааруулдаг байба.

Залуу подпоручик Ромашовой ролиие артист Ю. Пузырев тааруугаар, үнэншэмэ һайнаар наадана. Артистын наадахадань энэ залуу подпоручигай хайшан гэжэ, ямар оршон байдалда, ямараар хүмүүжүүлэгдэһыень, Эсэгэ ороноо хамгаалха уялга тухайгаа ямар ехэ хүсэл зорилготойгоор сэрэгэй һургуули дүүргэһыень һайнаар тухайлнабди. Теэд һүүлдэ полкдо ерэхэдэнь солдадуудай, офицернүүдэй ямар байра байдалтай угтажа байһыень фильм дотор һайнаар харуулагдажа, энэ гүлмэр залуу офицерэй сэрэгэй албанда, бүхыдөө ажабайдалдаа ехээр гажарһан гутаһыень, сүхэрһыень уранзохёолшо, артист, мүн фильм табигшад үнэншэмөөр харуулна.

Уйдажа гашуудажа ябаһан Юрий Алексеевич үдэшэндөө вокзалһаа бусахадаа танил поручик Николаевайда эжэлүүдгүй орожо, нүхэр офицерэйнгээ һамган, даншьеһаа үлүүтэ сэбэр һайхан, урин зулгы, ухаамгай һонор, хатуу зоригтой Александра Петровнатай үгэ андалдажа, сэбэр һайхан нюур шарайень һалан һандангүй хаража сэнгэдэг, сэдьхэлээ ханадаг байба. Эдэ хоёрой абари зан нилээд адли. Гүлмэрхэн хүбүүнэй аргагүйгөөр дурлашоод, тархяа гэдхэеэ һанажа ябахада залуу эхэнэр тэрэниие зохидшоожо, бэеһээ холодхоодоггүй байгаа. Тииһээр ябатараа үбгэндөө дурагүй энэ эхэнэр залуу хүбүүндэ һулагүй һэшхэлтэйшье боложо, дурлашаһанаа мэдэнэ.

Теэд, Александра Петровна һураг сууда гарахаяа, энэ городһоо зайлажа, хаанай ордоной ноёд түшэмэлнүүдэй, дворянуудай, гоё һайхан эхэнэрнүүдэй дундуур эрьелдэхэеэ, сэнгүүгээр ажаһуухаяа юунһээшье дээрэ һанадаг байгаа. Бүхы хүсэл эрмэлзэлгэнь хадаа үбгэнөө Генеральна штабай дэргэдэхи Академидэ ябашье оруулжа, хаанай ордондо дүтэ болохо гэһэн зорилготой. Энээнэй түлөө тэрэ эхэнэр юушье хайрлахагүй, юунһээшье сухарихагүй байна бшуу. Юрий Алексеевичтэй тэрэнэй бараг болошоһон тухай хоб таража, элдэбын нюуса бэшэгүүд ерэдэг боложо, энэ жүтөөн дээрэһээ үбгэнэйнгөө Ромашовтой буудалдаха болоходо, залуу хүбүүндэ гэртэнь ерэжэ, орн бархирга табижа байгаад, нигэжэ хэлэнэ: «Би Володидоо дурагүйб, теэд тэрэнииешни өөдэнь гаргаха гэжэ хэды оролдолго гаргаа гээшэ биб. Хэрбээ шинии алажархёо һаа, али нэрэ түрынгөө түлөө буудалдангүй байхадань экзаменһаа гаргажархёо һаань—һалаа!... Үглөө үдэр ябашье буудалдаха ёһотойт... Зүгөөр, хэнтнайшье шархатахагүй... Үбгэн тухаймни бү асуу, тэрэшни мэдэхэ».

Энэ сценэ аргагүй һайнаар, сэдьхэл хүдэлхөөр гарана. Александра Петровнагай ролиие наадаһан мэдээжэ артистка И. Скобцева энэ фильмдэ эрхим һайн образуудайнь нэгые гаргажа шадаа. Хэды хүндэшье, доторой зүрилдөө ехэтэйшье байгаа һаань, энэ ролиие бэлигтэй артистка шадажа наадана.

Александра Петровнагай түрэһэн үдэртэ ой соо офицернүүдэй, тэдэнэй һамгадай сэнгэлгэн боложо, тэндэ Ромашов ерэнэ. Тэрэ үдэшэл Ромашов энэ эхэнэртэй ой соо сэнгэжэ ябаад, үбгэндөө дурагүйень, хэрбээ баян, алдар суутай байгаа һаань, өөртэншье дурлашаха байһыень мэдэжэ абана. Тэрэ гэһэнһээ хойшо нүхэр офицерэйнгээ һамганда бүришье дурлажа, залуу хүбүүн инаг дуранай зоболон жаргал хоёрые өөр дээрээ һайса үзэнэ.

Үнишье болонгүй эгээл энэ ой соогоо Николаев Ромашов хоёр урда урдаһаа харалсажа буудалдаха болобод. Александра Петровнагай «хэнтнайшье шархатахагүй» гэжэ хэлэһэншье һаань, Николаевай буу һүрэжэ, Ромашов тэрэ дороо унашоо.

Иигэжэ хаанта засагай албанай үедэ ажабайдалдаа гажаржа, гомдожо ябаһан һайн һайхан һанаатай, залуу офицерэй богонихон наһан тухай, тэрэ үеын сэрэгэй хүнүүдэй ажабайдал тухай, албанай удха һонигүй, хүшэр хүндэ байһан тухай фильм дотор харуулагдана.

Солдат Хлебниковэй (артист А. Лебедев наадана) доромжолуулха, зобохонь ямар хайратайб. Урда сагта сэрэгэй албан гээшэ иимэ байһан юм байна гэжэ һайнаар ойлгонобди.

Энэ фильмые республикымнай ажалшад аргагүйгөөр һонирхон хаража байнхай.

Д. Цыренжапов.

СОНОСХОЛ

Литература, искусствын хүдэлмэрилэгшэдэй эдэбхитэдэй суглаан 1957 оной декабриин 27-до үдэшын 5 часта Совэдүүдэй хоёрдохи Байшангай ехэ залда болохонь. Энэ суглаанда городой партийна, советскэ, ажахын эдэбхитэд, интеллигенци хабаадалсаха байна.

«Литература, искусствын хүгжэлтэ тухай, тэрээнние саашадань ажабайдалтай нягта барисаатай болгохо тухай» элидхэл БМАССР-эй уранзохёолшодой Союзай правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Н. Г. Балдано хэхэ юм.

КПСС-эй Городской Комитет.

Редакторай орлогшо О. ГОМБОЕВА.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 26. Телефоны редакции: редактора 46-32. зам. редактора—32-74. отв. секретаря — 27-37, отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14. культуры и быта, промышленности — 34-05. местной информации и писем — 24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00616. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 5758.